

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona,
Egy hónap 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona,
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sor palit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, december 6.

Tovább folyik a lengyelországi nagy csata.

BUDAPEST. (Hivatalos.) Északi hadiszinterről: A Kárpátokban tegnap sem fordult elő jelentékeny esemény.

Nyugat-Galiciában Tymbarknál részünkre eredményes kisebb harcok fejlődtek ki.

Dél-Lengyelországban a helyzet változatlan. Észak-Lengyelországban csata tovább folyik. Hőfer, vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese.

Kemény harcok Aranyelovácnál.

Budapest, december 5. (Hivatalos tén. harcsinterről.) Aranyelováctól nyugatra és délnyugatra a harcok rendkívül makacsok és veszteségteljesek. Eddig végérvényes döntés még nem történt. Tegnap több mint hatszáz embert foglyul ejtettünk.

A Mazuri tavaknál kedvező a helyzet.

Berlin. A nagy főhadiszállás jelenté: A Mazuri tavaktól keletre folyó harcokban a helyzet kedvező, kisebb váltakozások itt ezerkettőszáz foglyot eredményeztek.

Lengyelországban hadműveleteink rendben folynak.

Visszavert francia támadások.

Berlin, december 5. Nagy főhadiszállás jelenté: Flandriában és Metzről délre tegnap franciáknak támadásait visszavertük.

La-Basséban az argonnei erdőségben és Altkirchtől délnyugatra csapataink előbbre haladtak.

Török győzelmek a Kaukázusban.

Konstantinápoly, december 5. A török főhadiszállás közli: Osoroch és Adzsar Lonaiban operáló csapataink naponta győzelmeket vívnak ki. Északi irányban az Adzsarig nyomultak előre és eljutottak Batumtól keletre. Keleten Ardaahanig jutottak. Ardachantól nyugatra harc volt, csapataink nagymennyiségű fegyvert és gépfegyvert zsákmányoltak. Oroszok Ardaahan irányában elmenekültek.

Konstantinápoly, december 5. Agenoe Ottomane jelenté Bassarból: Minthogy Ghilanti dervisek résztvesznek a szent háboruban, itt összes indiai és afgan muzimánok önként jelentkeztek szolgálatra. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Frank tábornok fogadta az Aradi Közlöny munkatársait.

Belgrád elfoglalójának nyilatkozata.

— A meghódított szerb fővárosban. — A déli harctérre küldött munkatársunk távirata. —

Zimony, december 5., d. u. 5.40, Zensuriert.

(Frank tábornok engedélyével.) Frank Liboriusz gyalogsági tábornok, a Belgrádot dicsőségesen elfoglaló ötödik hadseregünk parancsnoka ma fogadott a belgrádi Grand Hotelben, ahol ez idő szerint tartózkodik. A diadalmas hadseregpáncsnok, aki mosolygó arcú, ősz szakállu rendkívül megnyerő és barátságos katona és igazán szépen beszél magyarul is, lekötelező szeretetreméltósággal nyilatkozott a szerb főváros elfoglalásáról.

— Belgrád bevételének — mondotta Frank hadseregpáncsnok — morális, politikai és operációinkra kiható hármasság jelentősége van. Katonáinkra leírhatatlanul nagy és lelkesítő hatása volt annak, hogy bevonultunk Belgrádba. A hódító seregben a monarchia véderejének minden fegyverneme képviselve volt: gyalogság, tüzérség, huszárok, pioneerek, tengerészek. Magyar, osztrák és horvát katonák vegyesen voltak seregemben. Mondhatom, hogy lélekemelő látvány volt maga a bevonulás és vitéz katonáink lelkesedése. — A mikor a Kalimegdanra felrepült a Habsburgok lobogója, a Kaiserstandard, beszédet mondtam katonáimhoz.

— Végre eljött a forrón óhajtott perc — szóltam. — A szerb sereg megverve vonul vissza, Szerbia fővárosa kezünkben van és az ujjannal elfoglalt területen messze kiáltjuk az országba: Éljen a császár és király, a mi legfőbb hadurunk!

Arra a kérdésre, hogy a szerb háború most Belgrád elfoglalása és a Kolubaráni töl folytatott előnyomulásunk után még meddig tarthat el, a tábornok így válaszolt:

— Ezt senki nem tudhatja. Külön szerb háborúról nem lehet beszélni. A szerb háború csak egy része a nagy világháborúnak és mint rész összefügg az egészszel.

A tábornok azután így fejezte be lebilincselő kedvességgel tett nyilatkozatait:

— Miután Belgrád régi magisztrátusa elmenekült, új magisztrátus vezet a város ügyeit. Az új magisztrátust hivatalában megerősítettem, feleltem uralkodónk iránti hűségére. Megígértem, hogy a népnek nem lesz semmi baja, bántása, elrendeltem, hogy az üzleteket Belgrádban nyissák ki; a szerb pénz értékét is megállapítottam. — Naponta rengeteg üdvözlőlevelet kapok az országból és külföldről is. Egyenként nem válaszolhatok valamenynyire, írja meg azonban, hogy köszönöm mind-mind az üdvözlőlevelet. Az érdem különben vitéz katonáinké. — Belgrád bevételének katonai jelentősége nagy, de hatásáról, következményeiről nem szólhatok; később majd meglátják.

A tábornok ezután szíves búcsút mondott és felhatalmazást adott arra, hogy nyilatkozatait megtáviratozhassam az Aradi Közlönynek.

Zádor Jenő.

Csökken a főváros gázgyárának jövedelme.

(Oleós termelés — drága adminisztráció. — Az 1915. évi költségvetés.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 5.

A fővárosi légszuszáművek igazgatósága be-
terjesztette a városi tanácshoz jövő évi költség-
vetését, mely nem mutatkozik örvendetésnek.
A költségvetés a jövedelmek tekintetében nagy
visszaesést mutat és alkalmas arra, hogy a
légszuszáművek jövedelmességébe vetett re-
ményeket megsemmisítse.

A költségvetéshez csatolt jelentés maga is
konstatálja a visszaesést, azonban azt a jelen-
legi rendkívüli viszonyokkal indokolja, a csök-
konést azonban tényleg a kezelés természete
okozza, amit néhány példa igazolt. A zárszám-
adás szerint a légszuszáművek 1913. évben 5.506.459
koronát adott készpénzben és természetben a
fővárosnak. 1914. évben ezen részesedés már
4.888.497 koronára esett és a jelen költségvetés
ezen részesedést már 4.283.449 koronára csök-
kent. A jövő évre 3.000.000 köbméterrel ke-
vesebb légszuszáművek van előirányozva, a
termelési költség 100 köbméterenként 5.16 ko-
rona önköltségről 4.65 fillérre csökkent, vagyis
az ösztermelés 423.000 koronával olcsóbb, mint
1914-ben. A leszállított termelési költség az új,
modern óbudai gáztelep eredménye, melynek
üzembe helyezését az előbbi vezérigazgató mint
azon alapot jelölte meg, mely a légszuszáművek
leszállítását lehetővé teszi.

Bekövetkezett azonban azon csaknem hihe-
tellen eset, hogy az előállítás költsége csökke-
nése dacára az összes költségek 100 köbméter
légszuszáműv után 10.60 koronáról 11.09 koronára,
tehát 49 fillérrel emelkednek, mi az ösztermel-
ésnél 406.700 korona többletet jelent.

A légszuszáművek községi adminisztrációjára
nemesak a modern termelés eredményét emészt
fel, hanem még azonfelül 406.700 koronát igényel.
Ezen körülménynek tulajdonítható, hogy a jövő évi
előirányzat az olcsóbb termelés ellenére 830.000
koronával rosszabb a jelen évinél.

Legjobbban jellemzi a költségvetést a nyil-
vános világítás. Tudvalevőleg a gázgyárak a
nyilvános világítást augusztus hónapban csak-
nem a felére szállították le. A jelentés közli,
hogy ezen állapot a jövő év első felére is ál-
landósíthatni fog és erre építi az igazgatóság
számításait. Mindamellett a redukált közvilági-
tás ellenére a kiadások 240.700 koronával ma-
gasabbak, mint 1914. évben, amely időben a
teljes világítás volt előirányozva. Az 1913. évi
zárszámadás szerint 1913. évi december hó
31-én összesen 21.176 Auer-lámpa 21.992 égő-

vel volt üzemben. A zárzámadásokból meg-
tudjuk, hogy egy Auer-lámpa évnként 85 egy
Gracin-lámpa 1100 gázizzótestet (harisnyát)
fogyaszt. Kétségtelen, hogy a nyilvános világítást
egyharmadával szállították le, — holott a ko-
romsötét utcák arra mutatnak, mintha legalább
felére szállították volna le — 7058 Auer és
1200 Gracin-lámpával kevesebb fog égni, mi-
által a leszállított világítás első félévében 30.000
Auer és 6600 Gracin izzótestet kellene meg-
takarítani. Arról nincs szó a jelentésben, hogy
mi történt a megtakarított izzótestek nagy tö-
megével, ellenben azt találjuk, hogy az égők
karbantartása drágább lesz, mint az 1914. év-
ben volt.

Mi csak az előirányzat legszembetűnőbb
jelenségeinek megvilágítására szorítkoztunk,
mely a hozzá fűzött várakozásoknak semiképen
sem felel meg. A fővárosi gázművek megvál-
tásánál főleg azzal érveltek, hogy a községi
gázművek a közönség és a fogyasztók érdekeit
foglalják szolgálni és most az látszik, hogy a
modern termelés, a takarékoság a nyilvános
világítás terén csak arra szolgál, hogy a rend-
kívül nagy kezelési költségeket takarja.

Legmagasabb gabona-árak Aradon.

(A tanács, mint ármegállapító bizott-
ság. — A főispán a fogyasztók érdekében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 5.

Arad város tanácsa ma Urbán Iván báró
főispán elnöklésével tartott ülésében a kivéte-
les állapotokról alkotott törvény és a magyar
királyi miniszterelnök rendelete értelmében a
gabona- és lisztművek maximális árának meg-
határozásával foglalkozott.

A tanács előtt felelt az aradi kereske-
delmi és iparkamara, az aradmegyei gazdasági
egyesület és Meisner Ernő gazdasági fel-
ügyelő szakvéleménye. Lőcs Ruzsó helyettes
polgármester ismertette a kérdést és előadásá-
ban azokat a szempontokat világította meg, a
melyeket az Aradi Közlöny mai cikkében is
az árak megállapításánál a tanács figyelmébe
ajánlott. Elismervénnyel írjuk meg, hogy a fő-
ispán hangulatozottan a fogyasztók közönség ér-
dekeinek megóvását kérte a tanácsból, mert —

ugy mondotta — a viszonyok olyanak, hogy
egyik érdekeltiség sem kívánhat többet a má-
siknál és valamennyien egyenlően érezzük és
viseljük a háboru súlyát. A tanács el is fo-
gadta ezt az érvelést és különösen Temes,
Csongrád és Csanád vármegyék ármeghatáro-
zását tartva szem előtt a főbb elemiokkék árát
a következőképp állapította meg december 10-én
kezdődő hatálylyal:

1. a 2°/o-nál nem több idegenkeveréket tar-
talmazó hektoliterenként 76 kgr-os búzának mé-
termázsája 39 k.

2. a 2°/o-nál nem több idegenkeveréket tar-
talmazó hektoliterenként 70 kgr-os rozs mé-
termázsája 31 k.

3. súlyminőségre tekintet nélkül, takar-
mány árpa métermázsánsként 21 koronára, a liszt
(6r.ésre alkalmas) árpa métermázsánsként 27
k. 20 fill.

4. egészséges, öröképes és emberi táplál-
kozásra alkalmas tengerinek métermázsája 20
k. 50 fillér.

Búza- és rozsnál a szabályszerű súlynál
kisebb, vagy nagyobb súly esetén az idovonat-
kozó miniszteri rendelet 3. §-ában megálapi-
tott árkülönbözetnek van helye.

A liszt legmagasabb ára:

a) buza (tészta) liszt métermázsánsként 65
K. 33 f. b) buza-főző liszt 61 K. 43 f. c)
buza-kenyér liszt 45 K. 79 f. d) buza-egysí-
nőségű liszt 47 K. 58 f. e) rozsliszt 41 K. 95
f. f) árpaliszt 42 K. 98 f. g) tengeriliszt 29
K. 73 f.

6. Burgonyalisztnél és rizslisztnél a város
területén kialakult piacár mérvadó. A most
megállapított legmagasabb ár minden egyes
gabonaneműre és lisztfajtára nézve csak nélkül,
az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett ér-
tendő. A maximális árban bennőglialatik a
rakodó állomáshoz való szállítás költsége is.

7. A közvetlen fogyasztás céljait szolgáló
forralomba tehát kicsinyben való eladásnál vagy
részeslet kereskedésben a fenti áraknál, ha a ter-
mény vagy örlemény szabadon szolgáltatati ki,
legfeljebb 3% al, ha csomagokban szolgáltatati ki,
legfeljebb 5% al magasabb ár számítható.

Ez a határozat ellen december 9-ától szá-
mított 8 napon belül a kereskedelmiügyi mi-
niszterhez birtokon kívüli felebbezésnek van
helye.

Adventi ének. 1914.

Béke királyát, szeretet fiát:
Kereslek, hívlak szép isteni gyermek!
Komor időknek véres átka ver meg.
Nem látom tőle tiszta glóriád —

Mint szentvirággal megrakott hajó
Én Uram, máskor úgy jövél elém,
S dalolva szállt mosolygó hit beíém
Ha leszítált a szűz adventi hó.

Most a kis Jézus fél és didereg:
Mics elfelejtett árva, sír és fázol,
Gyenge lábacska hulló vérbe gázol
S szétrebbent a riadt angyalsereg...

Most nem lesz szép, szelíd, fehér karácsony:
Anyák szíve a kőpadon remeg,
Sír száz apátlan éhező gyerek,
Sóvár rabok zokognak börtönárcon.

Égő falukon tévelyg bús szemed
S halovány szádon fájó kérdés reszket:
„Ezért vonszoltam a nehéz keresztet,
Hogy százezerszer megfeszítsenek...”

És szörnyű, vad valóra változón
Megújul százszor gyötrő halálharcód,

Mellette roskad verejtékes arcod
S jajdul halk panaszkod: szomjuhozom

Tíéd a sors tíéd a hatalom:
Uram, uram, mért engedéd?
Talán hogy megtanítéd, mi sz...
Ha béke napja dús aranyba von...

Szenvedni hős mások jajára gyáva:
Asszony vagyok! — Úgy fáj e vész neked
Hozzád sikolt föld izzó énekem
Mint sebzett földből felstüvölt a láva.

Vihar tüzeben lelkünk majd elég:
Önts sebeinkre fűszeres olajt!
Csitítsd el a bús ágyumorajt
Uram, uram, mondd, hogy: elég!

Oh, égi harmat, harmatozz le már!
Fekete vízen liliumos gálya:
Jövel kis Jézus, béke szent királya!
A föld koldusa térdenállva vár.

És hozzád ujjong porba történ is
Te vérbe gázolt szomorú világod:
Oh, jöjjön el a Te országod
Miképp a mennyben, itt a földön is

GRALLERTNÉ MARTINI HILDA.

Négyezer megsemmisített hadsereg.

(Francia és angol hazugság-óriások.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 5.

Néhány hét előtt nagy feltűnést keltett az angol sajtó vészkiáltása, amely élénk fényt vetett a csatornán túl uralkodó állapotokra. A nagy londoni lapok keserűséges szavakban panaszkodtak a cenzura szigorúsága és kiméletlensége miatt és irigykedve emlékeztek meg arról a szabadságról, amelyet — orosz lapírtársaik élveznek. Ezt valóban nem merete volna sohase álmodni az ember, hogy az orosz sajtószabadság valaha még irigység tárgya lesz majd Angliában!

A francia és az angol lapok pétervári tudósítóinak naponta legalább egy győzelmi hírt kell jelenteniük Párisba és Londonba és tudósításaiknak állandó rovata a német és osztrák-magyar hadsereg befejezett vagy küszöbön álló megsemmisítése, a parancsnokok öngyilkossága, a Poroszország ellen kitért bajor forradalom és más hasonló szédületes hülyaségek. Eleinte egészen simán ment a dolog, hisz ugyazólva volt miből meríteni, de most már több mint négy hónapja tart a háború és végre is esődöt mond még a leggazdagabb, legkicsapongóbb fantázia is. De a londoni publikum mindonáron orosz győzelmet akar a reggelijéhez, ez épügy hozzá tartozik, mint a pirított kenyér és a „jam.“ Mikor az elmúlt héten egyáltalán nem voltak kéznél győzelmi hírek, egyszerűen úgy segítették magukat, hogy előhúzták az október hónapi győzelmi jelentéseket és feltalálták, mint az orosz csapatok legújabb diadalmát. A „Morning Post“ pétervári tudósítója nyíltan beismeri ezt a lap november 25-iki számában, ahol megírja, hogy a pétervári távirati ügynökség egy nappal előbb esodálatos győzelmekről adott ki jelentést, amelyet az oroszok ott arattak, ahol a lengyelországi harcok jelenleg folynak. Egy mellékes körülmény azonban, az tudni illik, hogy a jelentésben szó volt a németeknek Radom ellen intézett támadásáról, gyanút keltett. Utánajártak a dolognak és kiderült, hogy az állítólagos nagy sikerek a jelenlegi lengyelországi stratégiai helyzettel nem egyeznek. Az említett győzelem — ha egyáltalán megtörtént ugyan — valóban egy hónapos volt és a németek Varsó alóli visszavonulásának első periódusára vonatkozott. A tudósító roméli, hogy az angol sajtó a pétervári távirati ügynökségnek ezt a jelentést nem fogja leadni. Minden más táviratot természetesen ellenőrzés nélkül közölnék, holott ezek sem lehetnek sokkal alaposabbak, mint a négy hét után uti kiállításban nyilvánosságra hozott győzelmi jelentés.

Azt kell mondani, hogy olyan embereken, akiknek ilyen ostoba, bebizonyított csalás se nyílja ki a szemét, már nem is lehet segíteni. Tulajdonképpen nem is kell őket komolyan venni. De már megfontolandó jelenség, ha a semleges külföld egy nagy, az egész világon elterjedt lapjának katonai szakértője egész komolyan foglalkozik ezzel az apokrif győzelemmel, taktikailag és stratégiailag minden oldalról megmagyarázza és bár a Radom névnel ő is fennakad, csakhamar tovább siklik azzal a megjegyzéssel, hogy itt bizonyára tévedés történt. Minden esetre tévedés, de olyan, amelyet a római jog „error in re“-nek nevez.

Érdekes az a statisztika is, amelyet a francia, angol és orosz hazugság-jelentésekből állítottak össze. Eszerint az osztrák-magyar hadsereg teljesen megsemmisült négy ízben, kétszer vesztette el az egész és háromszor a fél tüzérségét, az orosz hadifogságba került katonák száma elérte a 3,200,000-et. Rekordot tartott az a jelentés, amely egyszerre 760,000 fogolyról számolt be. Tizenhat osztrák-magyar hadsergparancsnok lett öngyilkos, egy font kenyér (!) ára négy és tíz korona között váltakozott és Napagedl-ben, az osztrák-magyar monarchia harmadik legnagyobb városában (!) forradalom tört ki, mert már a legsilányabb levágásra szánt lovakat is rokválták a tüzérség számára.

Szent együgyűség!

A hazugság már pathologikus tünetté vált az ellenséges országok lapjaiban. A párisi Figaro például nemrég ezt írta:

— Németországot legérzékenyebb oldaláról fenyegeti súlyos csapás: veszélyben van a sör. A német parasztok kifogynak az árpából. Németországnak barna, vagy sárga italának előállításához évente 60 millió métermázsra árpára van szüksége. De ennek a mennyiségnek csak a felét termelik az országban, a másik felét Oroszországból kapták Oroszország természetesen nem szállít többé árpát Németországnak. Néhány hét múlva nagyon kétségessé lesz, lehet-e még sört gyártani Németországban. Mekkora csapás ez Németországra! Ha óriási

koszmái megszűnnek, az a legkeményebb büntetés lesz az országra nézve. A sörgyártás Németország létkérdése. Ha ez megszűnik, alapjában rendül meg az ország.

Mindenekelőtt meg kell állapítani, hogy a Figaro számadatai tökéletesen hamisak. Az orosz maláta-árpa bevitel 1913-ban nem 30 millió, hanem 88,000 métermázsra volt. A francia alaposág úgy látszik nem is sejtí, hogy maláta-árpa és takarmányárpa közt különbség van. Másodszor pedig egy szó sem igaz az egész történetből. A német sörfőzdek zavartalanul üzemben vannak és eszük ágában sincs üzemük redukálása.

Aradi huszárok két orosz brigád ellen.

(Szabadulás a kozák fogságból. — Egy huszártiszt levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 5.

Az északi haroterről írja egyik népszerű és a tollforgatásban sem járatlan aradi huszártiszt ismerőseinek, az Orosz-Lengyelországban folyó harcoknak azt az érdekes epizódját, amelynek hőse különben egy aradi származású közhuszárról, de szereplői is egytől-egyig a mi katonáink:

— Egy délután — vészos vihárt ígérő felhők gyülekeztek az égen — egyik huszárbíráratunk ellenségre akadt, orosz területen. Az előreküldött két lovas, a kinek az ellenség szemeltartása volt a feladata, két brigádra becsúszta a fenyegető orosz haderőt. Az őrzővezetője pillanatra meghökkenett és tanakodni kezdett velünk, tisztekkel:

— Visszamenni? Szembeszállni? Megfutamodjanak-e a nagy tularó elől, vagy elébe-menjenek a biztos vereségnek?...

Pár pillanat s a tömött, ellenséges lovas-sorok már láthatóvá lettek, már közeledtek is, egyre jobban. Őrzővezetőnk galoppban indult — és akkor már az orosz lovascsapatok is vad vágtatásban rohantak előre, a mezőn át...

Tüzelésre egyik félnek sem volt már ideje, most már csak a kard és a szurony dönt el a esetepatét. A kozákok a vad roham első percében azt hitték, hogy visszafogják szorítani a huszárokat, a mi derék legényeink azonban olyan hűvel rohantak rájuk, hogy az orosz lovaság felbomlott és eszeveszoltten menekült. A huszárok egy darabig üldözték őket, mikor azonban gyalogság érkezett a kozákok támogatására, visszafordultak. A kis ütközet persze az ő sorainkban is követelt áldozatot: egy közhuszárt, akit a kozákok, miután kilőtték alóla a lovat, magukkal vittek. Osodálatos módon még a menekülés hevében is ügyeltek rá, nyakába kerítették egy vastag kötelet, amelynek a végét az egyik kozák a nyergéhez erősítette. Így a mi huszáruink versenyt futott az üldözött kozákok lovaival, kergetve a saját bajtársaitól... A lovascsapat végre is megállott, összeköttetést kapott az orosz gyalogsággal, amely gépfegyverekkel elriasztotta az üldözött ellenséget, a fogoly huszárt — az egyetlen hadifoglyot, — megkötözve, a lovak közé állították és a jólvégzett munka után vacsorához láttak.

Huszáruink — derék aradi magyar fiú — kétségbeesetten nézett körül. Micsoda szűgyen!... Ő volt az egyetlen, akit az ellenségnek sikerült elfognia. Az őrtűzek fényesen világítottak be a sötét estébe, a kozákok harsány énekebe fogtak s a fogoly huszár előtt ott terült el a nagy, szabad mező, amelyen túl táboroztunk mi: a diadalmas bajtársak!... A huszáruink vakmerő ötlet forrasztott meg. A kötelet, amellyel...

ség nélkül letolta csuklóiról és — azután nem volt több ideje a megfontolásra. A sötétség leple alatt halkán csuszolt az orosz katona mellé, akit a kozákok az ő őrizetére rendeltek ki, — megmarkolta, a földre rántotta, — pillanatnyi dulakodás, egy ökölcsapás — és a huszár, ime, már rajta is ül a mokány kozáklövácskán, amely mint a nyíl, repül ki vele a sötét éjszakába.

A kozákok figyelmessé lettek, lövések dördöltek el, azután felpattantak lovaikra és üldözöbe vették a vakmerő szökevényt. A huszár megsarkantyuzta lovát, a puszkagolyók már röpökdtek a füle mellett, — de szerencsére a nyeregkápában volt a leütött oroszok a revolvere: épen abban a pillanatban sűtötte el, a mikor egyik üldözöje utolérte. A kozák szíventalálva fordult le lováról, a többiek remült kiáltozással tüntek el az éjszakában. Néhány perc múlva a huszár a mi gyalogságunk őrzővezetőjére bukkant, egy óra múlva pedig ott volt közöttünk, ahol lelkesedéssel üdvözölték bajtársai. Parancsnokunk is meghatottan látta viszont a derék fiút, akit ropogós tizkoronás bankóval jutalmazott meg.

Karácsonyi tábori csomagforgalom. Oly eölből, hogy a harmezőn küzdő katonáinknak szánt karácsonyi ajándékok elküldhetőek legyenek, a hadvezetőséggel egyetértően december hó 5-től bezárólag 15-ig terjedő időszakra a tábori postai csomagforgalom újból megindul. A csomagok súlya az 5 kg-ot és terjedelme bármely irányban a 60 cm-t meg nem haladhatja. A csomagba hadfelszerelési és ruházati cikkeken kívül olyan élvezeti cikket is el lehet helyezni, mely nem könnyen romlik, pl. fűtölt húst, száraz kolbászt, szalámit, sajtot, kótszersültet, süteményt, csokoládét, teát, pléhdobozba zárt konzervet. Meg van engedve szivar, cigaretta és dohány küldése is. A bukkolat lehet viaszos vászon, vízálló más szövet, vagy faláda. A viaszos vászonbukkolatot jól kell összevarrni, a faládát pedig tartósan leszögezni. A pontos és szabatos címet magára a bukkolatra kell ráírni, vagy vászonlapra írva a bukkolatra rávarrni. A címet felső bal sarkára a feladó nevét és címét, a felső jobb sarkára pedig a „Tábori posta“ szavakat kell ráírni. A címről másolatot kell venni és azt a csomagban kell elhelyezni, hogy ha a küldemény utközben címtelenné válnék, felbontás után a belső cím alapján mégis kézbesíthető legyen. A csomagba levelet elhelyezni szabad. Ha a levél teljesen címezve van, a külön címet elhelyezése elmaradhat. A csomagok bérmentesítése a feladásnál kötelező. Bérmentesítési díj 60 fillér, mely megfelelő értékű frankójegyekkel a szállítólevélben rovandó le.

Kudarcot vallottak az orosz haditervek.

(Harminchárom százalékot veszítettek az orosz seregek. — Uj csoportosítás a birodalom szívében.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, december 5.

Moraht őrnagy, a Berliner Tageblatt katonai munkatársa írja:

— A lengyelországi küzdelem még egyre tart. A német keleti hadsereg fényes offenzívájáról kezdetben azt kellett hinnünk, hogy új Cannaz-hez vezet: Az orosz főerők nyílt csatában történő körülkerítéséhez. Azonban ismét megmozdultak az orosz tömegek és délről valamint keletről új erők vonultak föl a mi Lovics és Lodz között harcoló szárnyunk ellen. Az átkaroló németeket kezdték átkarolni, de csapataink hőstes energiával kivágták magukat a körülkerítés veszedelméből. Ezután azonban újra meg kellett keresni a döntő csapás módját-mikéntjét. Makacs kitarással indultak meg a Visztulától délre a német ellentámadások és kélőképen ki is használták ezeket. Az oroszok legutolsó haditerve, amely szerint Soldautól Krakóig hatalmas támadást akartak mérni a német és osztrák-magyar határra, már kudarcot vallott és remélhetjük, hogy soha nem is valósul meg.

Az orosz hadműveletek tervel általában szerencsétlen csillagzat alatt fogantak és kivételük is balul sikerült operációk láncolata. A modern hadvezetésnek elengedhetetlen kelléke, hogy már a mozgósítás befejezése előtt készen kidolgozott haditerve legyen. A háti történelem multjában minden a hadvezér lángszóztól függött. A haditerv számításainak megművitása gyakran egész hadjáratok végét jelentette. Nehézes volt a szellemi hadvezetés is ép úgy, mint maga a hadsereg. A régi hadvezérek közül csak kevesen tűntették ki magukat azzal, hogy rugékonnyan alkalmazkodtak az újabb hadi helyzetekhez és ezzel végül is urrá lettek az ellenfél fölött. Ennek a régi makacs nehézségnek a nyomait találjuk meg a mostani orosz hadvezetésben is. Napoleon képes volt arra, hogy kidolgozott haditerv nélkül menjon háborúba és Nagy Frigyes önmagának a vezérkari főnöke is tudott lenni. Nekik és az ókor hadvezéri zsenijének Julius Caesarnak elegendő volt hadvezéri lángelméjük. Az újabb idők hadvezetése azonban, amely óriási tömegekkel operál, megkívánja, hogy a legapróbb részletekig kidolgozott haditerv legyen a mozdulatok alapja.

— Természetesen egyetlen hadműveletterv sem terjedhet ki teljes biztonsággal az ellenséges főerővel való első összeütközés módjára — mondotta maga Moltke. — Csak laikusok hiszik, hogy egy hadjárat folyamán végig következetesen keresztül lehet erőszakolni az apró részletekig előre megállapított haditervet és hogy annak alapjához mindvégig ragaszkodni kell.

Moltke csatáiban mindenkor készen állt arra, hogy a megváltozott körülményekkel számot vessen és épen ezért az ellenségnek semmilyen új vállalkozása nem hozta ki a sodrából. A lengyelországi harcokat irányító német hadvezetés Moltke nyomait követi.

Amikor Oroszország első hadművelettervét elkészítette: Franciaország parancsoló befolyása alatt állt és a cár seregei számára Parisban írták meg a marsrutát. A tervak vezető gondolata a Németország ellen irányuló ellenállhatatlan offenzíva volt. Arra törekedtek mindjárt a háború legelején, hogy lehetőleg nagy német erőket kössenek le keleten

és északon. Oroszország elvállalta azt a feladatot, de nem tulságosan ragaszkodott hozzá. Milliós hadseregét váratlan gyorsasággal tudta az ellenség ellen irányítani az orosz óriás, mert hiszen már béke idején megkezdte hadiszállításait, — azonban főerejét elsősorban nem Németország ellen küldte, hanem Ausztria-Magyarország felé. Itt könnyű győzelemre számított. De a régi harcias dunai monarchia Radetsky korára emlékeztető lendülettel harcolt. Négy havi harc után se tört meg, hanem épen ellenkezőleg: megfiatalodva és megiamosodva aratja a dicsőséget és a hadiassákmányt.

Ezután tért vissza Oroszország az eredeti hadiervhez. Határcepatainak és lovasságának gyöngy-támadásait Kelet- és Nyugat-Poroszország ellen három nagy hadsereg előnyomulása követte. Hindenburgorra verte a seregeket és a Mazuri tavakra felasztotta a támadást. Erre másodszor is Ausztria-Magyarország ellen fordította frontját Oroszország óriási erőke kötött ott le és elmulasztotta az alkalmat arra, hogy Hindenburg első Visztulamenti offenzíváját idejekorán szemből záljon. Amikor az Ivangorodnál felült a kulnyomó orosz csapatok: a szövetségesek hadvezetése érte a módját, hogy mólkei szellemben alkalmazkodjon a megváltozott helyzethez és megkezdte emlékeletes stratégiai visszavonulását. Amikor ezt október 30-án befejezték: igazi hadvezéri műészetről lehetek tanuságot, mert fölgelentül az eredeti haditervtől díktálni tudtak az ellenségnek. Ennek a reakciónak akaratnak a hatása alatt állt az orosz hadvezetés. Az orosz csapatok eda követték a monarchia és Németország seregeit, ahová ezek vezetni akarták őket. Ebben az orosz haditervben nyoma se volt a hadvezéri éles elmére való tisztán látásnak. És amidőn tízonnégy napig tartó újra csoportosítás után a szövetségesek támadóan léptek föl, a gyorsabb és mozgékonnyabb kis erő győzött a lomha óriás fölött.

Akármiylen is lesz ennek a küzdelemnek az eredménye, amelynek eldőlését most várjuk, annyi bizonyos, hogy hatalmasan meggyöngyíti Oroszország hadi erejét és ezzel koresztet von az ellenséges operációk alapjondolatán, azon, hogy a nyugati hatalmakat a német haderő nyomásától felszabadítsák. Oroszország Németország és a monarchia elleni harciban mint gy négy százezer sebesültet foglyot vesztett el eddig és legalább további négy százezer főre becsülhető a sebesültek és elesettek száma is. Ezek között több, mint harmincházamezer tiszt van. A tisztbiány az orosz hadseregben béke idején is érezhető, most pedig egyenesen veszedelmessé válhat és az újabb behívott tartalékok kiképzését meggyúsíthatja. Ha a háború első négy hónapjában csak háromszáz ezer emberre becsüjük az orosz hadseregben dult betegségek és járványok áldozatait, akkor is kétségtelen, hogy mindent egybevéve egy millió százezer emberrel győzültek az orosz sereg legjobb minőségű sor- és tartalékosapatai. Ha az orosz sereg hadi erejét von Blume tábornok szerint 3.650.000 főre becsüjük, akkor eddig harmincházme százalékot veszítettek az oroszok. Mután a második és harmadik vonalbeli formációk már nem sokat érnek, az orosz hadsereg könnyen végzeie

fordulat elé juthat abnormis veszteségei következtében.

Az orosz haditervek ismételt kudarcainak már eddig is van eredménye: az orosz hadierő csökkenése, az orosz presztizs csufos veresége és az angol-francia remények letörése. De nem maradhat el a semleges államoknál mutatkozó politikai hatás sem, még abban az esetben sem, ha Oroszország uiból számbeli erejét vetné latba és a népfölkelés sorbaállításával főerejét mélyen az óriás birodalom szívében újra csoportosítaná.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Vasárnap: Délután: Mozikirály, este Jászai fellépte. A tolonc. B.

Hétfő: A vasgyáros. C.

Kedd: Délután: Kis király, este: Nani. A. Szerda: Aranyosó. B.

Csütörtök: Itt először. A osunya ember, új vigjáték. C.

Péntek: A osunya ember. A.

Szombat: Itt először. Lengyel vér, opera. A.

* A Vasgyáros. Hossza évak után kerül színre hétfőn. A fobb szerepekbe Kaponyi, Kis Mariska, Hoppesné, Borosnyai, Szondrey, Kics Miklós, Deys Varnay, Poigár, Jaray. A hét ké szenzációs ujdonsága a Cunya ember, orosz vigjáték, Lengyelvér új operette.

* A Társaság. A magyar uri társadalom népszerű folyóirata, a Dobay István dr. által szerkesztett „A Társaság” november elsőjén szépirodalmi hetilappá alakult. Ezen a hetimár az óriás betiszám hagyta el a sajtót és mint szövegben, mint illusztrációban elsőként új olvasókat. Dobay István mindg érdekes Társaság rovata valóságos fotográfiája a háborús társadalom lázasan lüktető életének a Külföld pedig a legaktuálisabb külföldi eseményekről számol be. Somlay Károly kedves novellája, Juhász Jenő, Lampertó Géza és Koroda Pál hangulatos versei, Körmandy Viktor szép cikke, több érdekes apróság és kivált a mindéz elegáns tollal írt Divatlevel egészítik ki a lap változatos tartalmát.

Az illusztrációk mind csupa érdekesség és aktualitás. „A Társaság” előfizetési ára egész évre 18 korona, fél évre 10 korona, negyed évre 5 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Ritz-szálló.

* A mexikói kalandornő. (Szenzációs ujdandág az Urániában.) Egy izgalmas jelenetekben és drámai fordulatokban bővelkedő színjátékot mutat ma be a színház. Egy mexikói kivándorló története ez, aki kinn vagyont gyűjtven, vissza akar térni hazájába feleségéhez és kis gyermekéhez, de egy kalandornő hámlába kerül, ki magához láncolja és feleségétől eltávolítja. Hosszas szenvedések és izgalmak után sikerül leálcózni a kalandornőt és visszatér a család boldogsága. A remek dráma mellett kiváló pótműsor kerül színre. — Hiteles harctéri felvételek VIII. sorozata az Urániában. Repülő hadosztályunk működéséről számol be a színház mai aktualitása. Repülőgépeink, melyek az ellenség állásának kikémlelése, felderítés, csapataink előrevonulásának elősegítése által oly nagy szolgálatot tesznek, nagy veszélynek vannak kitéve, mert minden módon ártalmatlanokká próbálják tenni őket. 5

* Csátára fell (Aktuális háborús kép az Apollóban.) A történelmi idők stilszerűsége az Apolló színház minden műsorán kidomborodik. A különböző harcszinterek érdekes háborús epizódjait nézhetjük végig az Apolló vászrán az eredeti s halálmegvető bátorsággal készült felvételekben, de nem a harctéri aktualitásokat tüzi műorra az Apolló, hanem a mostani történelmi időkben merített tárgyú drámai képeket is, amelyek legsikerültebbjét mutatja be vasárnapi műsorán. „Csátára fell” a címe ennek a háborús drámanak, amelynek cselekményén lelkes, meleg hangulat ömlik végig. Ütközeteket látunk magunk előtt a haronak minden fontos borzalmával és izgalmaival. A nagyszerű kép bizonyára a publikum tetszését fogja kiváltani. 2

Péter király menekülésre készül Szerbiából.

(György herceg a szájhős. — A szerb sereg teljes felbomlás előtt. — Véres harcok.)

Távirati tudósítás.

Budapest, december 5.

A Südslovoische Korrespondenz jelenti Zágrábról: Csapatainknak a Kolubarán át történt gyors előnyomulása lehetetlenné tette a szerbek eredeti tervét, hogy Belgrádot a szárazföld felől is védjék. A Belgrád északi részén félköralakban készített erős védelmi állásokat, a melyeket az utolsó hetekben György herceg vezetése alatt létesítettek, bevonuló csapataink részben ismét elpusztítva találták.

A szerbek itt jól megerősített sáneműveket készítettek. A szerb helyőrség, aviatikusaink megállapítása szerint a várost már néhány nap előtt elhagyta. Számos komitási a csapatokkal együtt elhagyta a várost. Csapataink bevonulása bizonyos elővigyázati intézkedések mellett történt. A város megszállásánál azonban, a mely szárazföldön és vizen keresztül történt, incidens nem volt. A bevonulás után kiragasztották a főparancsnokság proklamációját.

Valamennyi nyilvános épületet, köztük a konakot is megszállták csapataink. A Száva hidján helyreállítják a közlekedést és már a legközelebbi napokban megindulnak itt a vonatok. Most emlékeztetnek arra, hogy György herceg legutóbbi belgrádi tartózkodása alkalmával nyilvánosan kijelentette, hogy a várost az utolsó emberig védelmezni fogja. Hasonló választ kapott az a parlamentár is, a kit legutóbb Belgrádba küldtünk, hogy a város átadását kérje.

Szemendriát elfoglalták csapataink.

TEMESVÁR. Teljesen hiteles forrás szerint a balkáni ötödik hadsereg csapatai már folytatták az előnyomulást Belgrádból és elfoglalták Smederovot, Szemendriát.

ZIMONY. (Cenzurált távirat.) Csapataink ma bevonultak Szemendriába, az ősi Szendrőbe.

Fejvesztetten menekül a szerb sereg.

Szófia. A lapok a szerb harotérről kapott tudósításaik alapján jelentik, hogy a szerb hadsereg visszavonulása az osztrák-magyar csapatok gyors üldözése következtében lassankint fejvesztett menekülés jellegét ölti, mert az ellenségnek nem maradt ideje, hogy új formációkat vegyen fel. Ez az oka annak is, hogy az osztrák-magyar csapatok előőrsei elfogják a szerbek nagyobb osztagait, melyek nem képesek elég gyorsan követni a visszavonuló sereg zömét.

A Szerbia belsejéből érkezett hírek közlik, hogy az a sok ezer menekült, akiket a visszavonuló csapatok magukkal ragadnak, nagy zavarokat idéz elő, mert teljesen lehetetlen ezeket a nyomorult állapotban levő menekülteket fedél alá vinni. Száz meg száz család menekült Görögországba és főképen Szalonikibe, de a bolgár határra is mind nagyobb csapatok érkeznek.

Csodálkozással fogadták azt a nisi hirt, hogy Sándor trónörökös Sturm tábornokot vajdává nevezte ki, holott épen ennek a tábornoknak seregét verték tönkre az osztrák-magyar csapatok. A Pasic-kormány visszalépéséről szóló híreket megcáfolják, mert Pasic és a radikálisok még most is kezükben tartják a hatalmat.

A Madko-Kamen elfoglalása.

Milanó, december 5. A Corriera della Sera írja:

A háboru kitörésekor a szerb főhadiszállást Valjőba tették és a haderő a határok mentén helyezkedett el, ahol a védelmet a természeti (terep) viszonyok megkönnyítették. Azonban az osztrák-magyar haderőnek sikerült védelmi vonalukat nehéz tűzérével megtörni. A határon átjutva, a harc várharoszerű jellegét vett fel. A katonák a föld alatt ásóval dolgoztak és közelről sem lehetett a küzdő feleket látni. A harcok különösen egy ponton voltak okeseredettek. A Madko Kamen nevű helyért heves küzdelem folyt. E hegyes csúcs megszerzése nagy fontossággal bírt, mert onnan az egész környék uralható volt. A szerbek ezrei hullottak el e harcokban.

A szerb újságok veszteségi listájában az elesett tisztek nevei mellett heteken keresztül mindig ott szerepelt, hogy Madko Kamennél esett el. Az osztrák-magyar sereg a Madko Kamen elfoglalásával döntő előnyre tett szert.

A szerbek kénytelenek voltak az egész vonalon visszavonulni, főhadiszállásukat Krugujevácba tették át, aóvó feltartóztatlanul követik őket a monarchia csapatai.

Péter király menekülni készül.

Bukarest, december 5. Szófiából jelentik a Diminatea-nak: Ide érkezett szerb menekültek beszélnek, hogy Péter király már tisztában van Szerbia súlyos és reménytelen helyzetével és jól tudja, hogy Szerbiát már semmi sem mentheti meg a végromlástól. Péter király annyira nem bízik egy Szerbiára nézve esetleg kedvező fordulatban, hogy már komolyan foglalkozik a menekülése előkészítésével és jelentékeny vagyonát már biztonságba is helyezte. Mint Athénből jelentik, Péter király Athénbe megy, ahonnan vagy Franciaországba, vagy Angliába fog menekülni.

Montenegró pusztulása.

Szerajevó, december 5. Ma tért ide vissza a hivatalos bizottság, a mely az ellenségtől megsztított keleti és délkeleti területekben a pusztítás kárososságát megbecsülte. A bizottság terjedelmes jelentést készített, a melyet legközelebb teznek közzé. Igen érdekes tapasztalata a bizottságnak, hogy a montenegrói határszél felől egyre többen és többen szökődsnek át Boszniába, különösen Rogatica környékére. E szökevényeket természetesen foglyul ojtik. Egybehangozón azt adják elő, hogy nagy inségben vannak. A gyorsan beköszöntő zord tél súlyossá teszi helyzetüket.

Szerbiai segítségre nem számíthatnak, sőt Nikita király haza is küldte a seregében operáló szerbeket, mert attól tart, hogy ezek kedvetlenséget fognak szítani a orngorcok között.

Különösen rettegnek pilótáinktól, kiknek sűrű látogatása után a királynak újra és újra lelkesítanie, buzdítania kell katonáit. A montenegrói szökevények nagy megütközéssel hallgatták Belgrád bevételének hírét. Ők úgy tud-

ták, hogy a szerbek utolsó lehelletükig fogják védelmezni fővárosukat.

Éheznek a szerb katonák.

Székesfehérvár, december 5. Az itteni pályaudvaron az elmúlt két nap alatt három ezer szerb hadifoglyot szállítottak keresztül. Az állomáson élelemmel látták el őket, azután külön vonat vitte őket Komáromba. Rottenletesen ki voltak éhezve, panaszkodtak, hogy hadseregük már alig tudja élelmezni a katonáka.

Megtagadott orosz fegyverszállítás.

Bukarest, december 5. A Diminatea külön kiadásban közli a következő szófiai táviratot: Az orosz kormány jegyzéket intézett a bolgár külügyminiszteriumhoz, melyben kéri Bulgáriát, engedje meg, hogy Szerbia részére ágyukat, municiót és megfelelő legénységet szállíthasson Bulgárián át. Az ügyet tegnap este rendkívüli minisztertanács tárgyalta. Utána koronatanács volt Ferdinánd király elnöklésével, melynek döntése értelmében Bulgária az orosz külügyi kormányt udvariasan bár, de határozott formában arról értesíti, hogy a bolgár kormány legnagyobb sajnálatára nincsen abban a helyzetben, miszerint Oroszország kérelmének eleget tehessen. Egyben utal a bolgár kormány Oroszország jegyzékében foglalt sorok közötti fenyegetésére és hangsúlyozza, hogy Bulgáriának mindenkor meg lesz a kellő ereje és bátorsága is ahhoz, hogy semlegességét bárhonnán jövő támadás ellen is megvédelmezze.

Szófia, december 5. Az orosz diplomácia nagy erőfeszítéssel dolgozik és rá akarja bírni a bolgár kormányt, hogy végleges és kötelező deklarációt tegyen, hogy minden körülmények között meg fogja őrizni semlegességét a mostani konfliktusban, bárhogy is alakuljon a helyzet a Balkánon, nem fog baleavatkozni. Viszonzásul az ententehatalmak arra kötelezik magukat, hogy Bulgáriát a háboru után nagy kompenzációkban részesítik. Az összes lapok rendkívül hevesen írják az orosz diplomácia aknamunkájáról és érellyesen visszatartják az ententehatalmak kívánságát. Az Utro azt írja, hogy Oroszország és szövetségesei nagyon tévednek, ha azt hiszik, hogy a bolgár nép ismét játékszerül adja oda magát az orosz diplomáciának. Nagyon tévednek az oroszok, ha azt hiszik, hogy Bulgária lesz a nagy lakodalomban, a számár, amely a vizet hordja a vendégeknek.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad városi királyi város törvényhatósági bizottsága által december hó 9 én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaboknak. 20. A tanács előterjesztése a Maros part töltésének helyreállítása tárgyában. 21. A polgármester jelentése az 1913. közigazgatási évről. 22. A polgármester jelentése, hogy a közigazgatási bizottságból folyó év végével megbízatás folytán kilépő 5 tag helyének választás utján való betöltése iránt. 23. A tanács előterjeszti, hogy Király Antal, Martinszki János, Bracska Julia, Széppál István, Stoll Béla, Táska János és Kovács Miklós által emelt új épületeik bérjévédelmére a községi adómentesség megadásáék. 24. A tanács beterjeszti a tisztii nyugdíjalap 1915. évi költségelőirányzatát. 25. A tanács beterjeszti a szennyviz csatorna üzem alap 1915. évi költség előirányzatát. 26. A tanács javaslatba hozza a magyar királyi pénzügyigazgatóság folyó évi szeptember hóban elő és leirt állami adónak megfelelő községi adóelőírás illetve leírását.

Beismerik az oroszok veszélyes helyzetüket Lodznál.

(Folytatódik a német offenzíva. — A kárpáti harcok kedvezően alakulnak. —

Krakó körül dörögnek az ágyuk.)

— Távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Berlin, december 5.

Folytatják a németek az oroszok támadását.

ROTTERDAM. A Nieuwe Rotterdamsche Cueurant jelenti Londonból: Orosz katonai körök ítélete szerint a lengyelországi helyzet új, szokatlan jelenséget nyert. Még nem volt olyan esemény, amellyel oly nagy érdekek és oly nagy veszélyek függtek volna össze, mint ezzel. Minden azt bizonyítja, hogy a jelenlegi feszültség folytatódik, sőt növekszik. Minthogy a németek Lodz és Lowicz közt tartják állásaikat, nyilvánvaló, hogy az ellenség új erődítéseket vár. Az is világos, hogy Kelet-Poroszország messzebb van, semhogy ellendemonstrációra nyújthatna alkalmat. Plock és Soldau közti terület a mostani időjárás mellett nem alkalmas csapatmozdulatokra. — Valamennyi jelentősebb orosz lap katonai munkatársa azt a véleményét fejezi ki, hogy a német offenzíva folytatódik.

Lodznál lesz a döntés.

Amsterdam. Pétervárról érkező magánjelentések azt hangsúlyozzák, hogy mindcéljában jobban kitűnik, mennyire az egész hadjáratnak a legnagyobb és legszivésabb csatái azok, amelyek Lodztól északra és délre folytak. Az orosz hadseregnek majdnem minden része harcban áll itt. Oroszországban nem tartják kétesnek a végeredményt, de be kell látni, hogy a németek minden talpalatnyi földet makacsul védenek. Ugy látszik, hogy Lodznál minden erejüket összehozták. Érdekes ellentétben áll mostani taktikájuk a régihez, mert ezelőtt az ellenséget minden oldalról elárasztották csapatokkal, most pedig seregeik meglehetősen kis területen fejlődtek fel. A szibériai ezredek ismét sok babért arattak. A tüzérség az utolsó harcokban csak alárendelt szerepet játszott, mert legtöbbször szuronyharc volt. A Times pétervári levelezője jelenti: Oroszországban az az általános nézet, hogy a németek a Visztula és a Wartha közt vitésül harcoltak és Hindenburgnak megadják az öt megillető tiszteletet. A csata, amelyet megkezdett, még sokáig tartani és nagy befolyással lesz a háború egész lefolyására, de nem oly értelemben, mint a hogy azt a németek hiszik. (Ezt még meg kell várni. A szerk.) A levelező azt jelenti továbbá, hogy két, részben már megsemmisített (?) német hadtest, Lodz és Slowo közt veszélyes helyzetben van. Amíg a németek tartani tudják magukat Zgierz és Strykow közt, lehetséges, hogy a hadtestek megmenekülhetnek. (Ludvalevőleg már áttörték az orosz gyűrűt. A szerk.) Az oldalmozdulatok értékét mindkét részről az dönti el, hogy kinek mennyi a tartalékja. A lodzi orosz állás erőssége az egész helyzet kulcsa.

A „Rjetsch“ katonai írója kiszámítja, hogy a Wartha és Visztula közt körülbelül öt hadtest áll Mackenzie (I) tábornoknak és két keletporoszországi hadtest, míg Hindenburg egész kilencedik hadseregét ezek támogatására használják fel. Eszerint 12 német hadtest vesz részt ezekben a harcokban (?) ami tekintettel a száz mérföldes frontra nem nagy erő.

Orosz vezérkari jelentés.

Krisztiania: Az orosz vezérkar tegnap ezt jelentette:

December elsején minden fronton aránylag nyugalom volt. Lowic környékén a harc folytatódik, de nem olyan hevesen. December 2-án éjjeltájban az ellenség zárt formációkban előre nyomult és Lodztól északra rettenetes támadást intézett állásunk ellen, de visszavetettük. Krakótól délre seregeink Wehtschkoba bevonultak.

Angol jelentés az orosz szárnyak veszedelméről.

London: Pétervárról jelentik: A németek a Strykow-Gomoi vonalon nagyon erősen elsáncolták magukat. Újabb támadást kíséreltek meg az orosz balszárny ellen a Wielun-Petrikau vonal közepe táján, de súlyos veszteségekkel visszavetették. Egyidővel Lowictól északra energikusan megtámadták a németek az oroszok jobb oldalát.

Meggyengült az oroszok ellentállása.

Göteborg. A Göteborgs Afton Bladet jelenti Berlinből:

A németek a legutóbbi legyél harcok alkalmával rendkívül nagy hadiszákmányt szereztek. Kiszámították, hogy a németek, osztrákok és a magyarok a legutóbbi napokban összesen 100.000 foglyot, valamint rengeteg ágyút és gépfegyvert zsákmányoltak. Mivel az oroszok most már nem képesek arra, hogy veszteségeiket pótolják, itt azon a véleményen vannak, hogy az orosz sereg ellenállóképessége igen meggyengült. Az oroszok ezért most összes erejüket igyekeznek latba vetni, hogy a háborúban mégis némi eredményre teheszenek szert. Az egyetlen eredményük, melyet megerősítőseikkel eddig elértak, az, hogy sikerült elodáznok a döntést.

„Meg kell várni a végét.“

Berlin. Genfből jelentik: A „Journal“ bírálja az angol „Daily Mail“ pétervári jelentését, amely szerint az oroszok újabb győzelmük után egyszerű haditervet dolgoztak ki, hogy a németeket egéresapdába esalják. A párisi lap ezt a dicséretet nagyon korainak tartja. Franciaország meg lesz elégedve, ha az oroszoknak sikerül a német offenzívát megtörni. Az orosz vezérkar — írja a lap — jobban tenné, ha győzelmi jelentések helyett tényleg sikeres haditerveket gyártana. A „Guerre Mondiale“ gunyosan emlékszik meg a győzelmi harsánysokról. A pétervári hivatalos jelentés igazolja, hogy a küzdelem még eldöntetlen maradt és folyamatban van. Nem kell tehát sietni, meg kell várni a definitív eredményt. A lap végül azt kérdi, hová lettek a soldai óriási hadseregek. Vajon eltűntek-e azok a föld színéről, hogy az oroszok állandóan hallgatsák róla?

Megtántorodott az orosz sereg a rá mért ütéstől.

Milanó. A Corriere della Sera írja: November hó 13-án a német-osztrák-magyar balszárnynak erős előrs csapatai találkoztak az orosz előörökkel. Megkezdődött a lengyelországi harc, mely 3 hete tart már és még mindig fejlődésben van. Az óriási harcokról aránylag túkeveset tudunk, hogy a harcok végső kimenetelét megjósolhassuk, azonban már most is abban a helyzetben vagyunk, hogy az eddigi mozdulatok fontosságát mérlegelhessek. A szövetséges hadvezetőség támadása megadta a harcoknak azt az irányt, a melyet a németek akarnak. A lengyelországi harcok fejlődése továbbra is a németek elhatározásának van alá-

vetve. A fontosabbik haretér jelenleg a keleti, mert Franciaországban az ántánt hadserege nem bír már eleven erővel, pusztán csak védekezni tud még. A szövetségesek hadvezetőségének energikus és klasszikus mozdulata kényszerítette a Galiciában és a Kárpátokban elszéledt orosz csapatot, hogy haladéktalanul legnagyobb részükkel visszavonuljanak.

A német hadseregnek az ellenséges hadsereg való kifejldése sokkal fontosabb, mint a hogy mondták. Ez alkalommal a németek az oroszoknál is lakonikusabb módon cselekedtek. Valóban, — a keleti hadszíntéren küzdő szövetséges és orosz seregek a háborúra termetek, megértik a helyzetet és cselekvésük komolyságát, munkájukat minden erdjükkel hajtják végre, magukba zárva a reményt, elhallgatva az apró eredményeket, hogy eljuthassanak végre addig a pontig, hogy rövidesen megmondhassák: „Győztünk!“

A német-osztrák-magyar balszárny igen erős csapásokat mérhetett az ellenségre, amit az elfogott katonák és ágyuk száma eléggé bizonyít. Ezt a csapást többször meg kellett volna ismételni, azonban egyelőre nagy orosz erők összpontosítása a szövetségesek által megindított akciót gyöngíti, azonban, ki tudja, hogy meddig? A legutóbbi napok hírei arra engednek következtetni, hogy a szövetségesek szintén igen nagy erősítéseket kaptak.

El kell ismerni, hogy az oroszok nagy erővel védekeztek. A németek csapása arcukon érte őket. Megtántorodtak, azonban mégsem eslek el és evvel e pillanatban kijelölték a veszélyből, azonban mindez azért, mert számbelileg tulsulyban vannak.

Értéktelen az orosz aviatika.

Berlin. A Berlinske Tidende pétervári tudósítója a következőket táviratozza: Az aviatika terén az orosz hadseregnek még sok pótolnivalója van. Az orosz hadvezetőségnek majdnem naponta van alkalmának a megállapítására, hogy a németeknek ezen a téren jelentős előnyeik vannak az oroszok felett. Valamennyi német mozdulatot a repülőgépek irányítják és főképp a német tüzérség az, amelynek rendkívül hasznára van az aviatikus ténykedése. Oroszországban most mindent elkövetnek, hogy az aviatika úryén javítsanak és lehetőleg nagyszámu aviatikust képezzenek ki. A léghajósok távirat szerint nem játszanak jelentős szerepet a keleti fronton. A németek ezen a helyen csak ritkán alkalmazzák és az orosz hadállások fölött eddig csak nagyon kevés Zeppelint láttak. (Bud. Tud.)

Kiszorítjuk az oroszokat a Kárpátokból.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: Sárosmegye északi részébe betört orosz csapatokat megvertük. Csapatunk az orosz sereget minden oldalról a határ felé szorítják vissza és néhány napon belül Sárosból kitakarodik az utolsó orosz is. A helyzet minden tekintetben megnyugtató. Eperjesen, Bártfán és Sáros több városában plakátok figyelmeztetik a polgárságot, hogy ne meneküljön, féltelme ok nincsen s mindenfelé kiragasztották az oroszok kiűzéséről szóló hivatalos jelentéseket. A haretérről érkező sebesültek beszélik, hogy az oroszok már nem kezdeményeznek akciókat és ellenállásuk csak arra szorítkozik, hogy tréniüket és ágyuparkjukat biztonságba helyezték a határon túl.

Kassa. Sárosmegye szegélyén felvonuló orosz csapatok ellen Bártfa környékén, attól kissé délre becsátkozott harcba Észak-Magyarország védelmére rendelt seregünk. Az ütközet még tart, de az oroszok Sárosban az egész vonalon megkezdték a visszavonulást és e pillanatban csak a megye legészakibb szegélyének egyes részein tartózkodnak.

Sárosban nincs ok aggodalomra. A lakosságot csak a legközvetlenebbül érintett vidékekről távolították el, de már néhány kilométerre a harcvonal mögött zavartalanul működnek a közigazgatási hatóságok.

Anglia és Németország tengeri harcra készül.

(Partraszállási tervek. — Német ágyúkkal tüzelik tele a belga partot. — A flandriai helyzet.)

Távirati tudósítás.

Berlin, december 5.

Amsterdam: A Telegraf jelenti Sluisból: A német csapatoknak a tengerparton alig van pihenőjük és nyugalomuk. Állandóan azzal vannak elfoglalva, hogy ágyukat helyeznek el. A lakosságra is szigorúan ügyelni kell, mindenütt működnek a patrouillek és előrcsapatok. A part Zeegbrüggeben szigorubbant el van zárva a külvilág elől, mint eddig bármikor. A németek mindenekelőtt a kémekre vigyáznak, nehogy esetleg a partról jeleket válthassanak az ellenséges hajókkal. Naponta le kell tartóztatni néhány flandriait, a kik a kémkedés gyanúja alatt állanak. Közben az Yser mellett és Zeebrüggeben csend van. Flandriában elmúlt az utolsó fagy is és a régi posvány ismét elfoglalta birodalmát. Hogy a németek mindenre gondolnak, azt Északflandriában is bizonyították. Mikor a múlt héten fagyni kezdett, korecsolyával ellátott német csapatokat láthattunk. Brüggeben néhány polgárt letartóztattak, mert fegyvert találtak náluk. A polgármester tiltakozott, de ez nem használt semmit. Északflandriában a 18 és 45 év közötti férfiaknak irásban kellett megfogadniok, hogy nem fognak fegyvert a németek ellen. Ebből a célból a férfiaknak mintegy négyezernek, Ceclóban jelentkezniük kellett. Néhány fiatalember, a kinek bizonyára rossz volt a lelkiismerete, nem tudván miről van szó, átszöktek a határon. A harc azonban egy pillanatig sem szünetel és a németek napról napra tért nyernek.

Erős német támadás Atrechtnél.

Rotterdam. A Daily News tudósítója írja: Észak-Flandriában a németek néhány nap óta erős támadásokat intéztek Atrecht ellen. Akik a lakosságból még visszamaradtak, azokat elzavarták a sűrűn lehulló gránátok. A franciáknak támadást támadás után kellett kiállaniok. A küzdelem a lövészárkokért elkecseregett módon folyt. Több német ezred támadta meg a francia hadállásokat. A veszteségek mindkét oldalon rendkívül nagyok voltak. Egy kis területért egy helyen kétségbeesett harc indult meg és felváltva került a németek, majd a franciák birtokába. Az ellenséges lövészárkokat ötven méternyi távolság se választotta el egymástól és így az ágyukat nem lehetett megszólaltatni. Ezért napokon át küzdött ember ember ellen, bajonett bajonett ellen. Ezideig a franciák még tartják Atrechtet, mely nem egyéb romhalmazzal. Angol aviatikusok gyakran dobnak bombát Centre, de eddig nem sikerült különösebb kárt okozniok. Az a terv, hogy a petróleum tartályokat felrobbantsák, eddig nem sikerül.

Anglia partraszállást tervez Belgiumba.

Berlin, december 5. A Berlingske Tidende rotterdami tudósítója táviratozza: Angol hadihajók most naponta bombázzák a belga tengerpartot. Alapos okok vannak arra a feltevésre, hogy e bombázás angol csapatok partraszállításának tervét takarja. Ezt bizonyítja az is, hogy az angol admirális vezérkara az összes fuvargözösöket requiráltatta. Ezért beszüntették az angol-hollandi fuvarforgalmat. A nagy titoktartás ellenére is, amellyel a requirálást végezték, bizonyosra vesszük, hogy — valószínűleg a kanadai jelentésekkel kapcsolatban, —

Anglia csapatszallítási tervekkel foglalkozik. A német előkészületekkel, melyek a Dünkirschen—Calais ellen irányuló támadásra vonatkoznak, hozzá kapcsolatba a belga tengerpart bombázását és azt hiszik, hogy a partraszállítást oda tervezik.

Bombák Dünkirchenben.

Antwerpen, december 5. Dünkirchen felett újból német aeroplánok jelentek meg és bombákat dobtak a városra. Emberéletben igen kevés kár esett, de annál több ház és középület rongálódott meg. A városból számos külföldit kiutasítottak. Naponkint nagyszámu francia, angol és belga sebesültszállítmány érkezik, ami Dünkirchenben nagy nyugtalanságot okoz. Oly nagy a halottak száma, hogy külön temetőt jelöltek ki a belgák, a franciák és angolok számára.

Anglia partvidékein menekülnek.

Berlin, december 5. Brüsszelből jelentik: Az Angliába menekült belgák ideérkező levelei leírják azt a nagy pánikot és félelmet, amelyet az angol keleti tengerparton, Folkestonétól Norwichon át Scarboroughon a német inváziótól való rettegetés okozott. Aki csak teheti, menekül az ország belsejébe és sok tehető angol egészen elhagyja hazáját, amennyiben Hollandián át Amerikába utaznak, hogy a háboru bajaitól és még inkább a fenyegető kényszerorozás elől megmeneküljenek. A Vlissingenbe induló hajók mindig zsúfolva vannak menekülő angolokkal.

London, december 5. (Rómán át.) Az angol admirálisnak tudomása van arról, hogy Németország flottája már a legrövidebb időn belül megkezdte új operációját az angol flotta ellen. Miután az orosz vizek már kezdenek befagyni, itt a német flotta-különítmény feleslegessé válik és ez a felszabadult hajóraj nagyon számottevő egy tengeri offenzívánál. A császár kieli tartózkodása mintegy bejelentője a most kezdődő tengeri háborúnak.

Az újjászervezett belga hadsereg.

Rotterdam, december 5. A Nieuwe Rotterdamsche Courant állítólag biztos forrásból vette azt az értesülést, hogy a szövetségeseeknek a belgákkal együtt megkezdett stratégiai defenzívája, amely felváltva taktikai offenzívával van kapcsolatban, legközelebb általános offenzívába fog átmenni. Az újjászervezett belga hadsereget a Franciaországban kiképzett újoncokkal együtt 100.000 emberre becsülik.

Három éves háborút jósol Kitchener.

London, december 5. A Daily Mail jelenti Newyorkból: A Saturday Evening Post egy interjú közölt, amelyet Irving Cobb amerikai író folytatott Kitchener lorddal. Az interjú szerint Kitchener kijelentette, hogy a háboru legalább három évig fog tartani és addig semmi esetre sem lesz vége, amíg Németországot tönkre nem tessük a szárazföldön és a tengeren.

Harcok a Sund-Gauban.

Genf, december 5. A Sund-Gauban megindult ütközetekről ma ezt jelentik:

— Az ágyuzás messze a Sund mögött még tegnapelőtt kezdődött és tegnap erősödött, ma pedig sokkal hatalmasabb, mint volt eddig. A

német csapatok az egész vonalon előrenyomulnak. A merközés nagyon elkecseregett és nehéz, mert a franciák jó fedezékekben állnak. A német hadvezetőség folytonosan újabb és újabb firtalékokat küld a harc vonalba. A Vogézek lejtőin lévő falvak német csapatokkal és nehéz ágyúkkal erősen meg vannak szállva.

Olaszország állásfoglalása.

Köln, december 5. A Kölnische Zeitunghoz Zürichből érkező táviratok közlik, hogy Giolitti kijelentette, hogy tulságos messzire mennek Salandra miniszterelnök szavainak magyarázatában azok, akik azt következtetik, hogy Olaszország be fog avatkozni a háboruba. Milanóból jól értesült körökből is arról biztosítják a lapot, hogy ez a felfogás irányadó a józanabb felfogású politikusok körében. Salandra beszéde és a kamara magatartása egyformán megnyugtató. A kamara egyetlen pártjánál sem tapasztalható semmiféle harci hangulat.

Amerika föllép Japán ellen?

Kopenhága, december 5. A „Newyork Herald” jelenti Washingtonból: Az Egyesült Államok külügyi hivatala az angol kormánytól általános óvást emelt annak a jognak a gyakorlása ellen, hogy amerikai rakományokat konfiakáljanak, amelyek föltételes dugárúkból állanak, semleges kikötőkbe mennek és megjelölt személyekhez címezvők. (Bud. Tud.)

Newyork, december 5. Roosevelt volt elnök Brightonban feltűnést keltő beszédben többek között a következő kijelentéseket tette: Én magam láttam a jelenlegi világháboruban résztvevő két nagyhatalmasságnak terveit, amelyek szerint, ha Amerika valamiben korlátozná tulajdonságait, meg akarnák szállani az Egyesült Államokat, elfoglalnák legnagyobb városainkat és azokat hadizsálogul tartanák. Ismétlem, magam láttam a terveket, amelyek Newyork és San-Francisko elfoglalására vonatkoznak. Ez a beszéd politikai világban nagy feltűnést keltett. Azt hiszik, hogy az egyik állam, amelyet azonban a volt elnök nem akart megnevezni, Japán.

Küzdelem a szuezi-csatornáért.

Milano, december 5. A törökök már igen közel állnak Szuez városához. Csapataik Port-Said és Szuez között elpusztították a drótnélküli táviró-állomást. Kantarában a törökök ellenőrző állomást állítottak fel, a mely még a kereskedelmi hajókat is felülvizsgálja.

Az angolok Port-Saidból kétezer török alattvalót, mint hadifoglyot egyik angol gyűjtőtáborba vittek azzal az indokolással, hogy kémeknek tekintik őket.

Angol ellenes mozgalom Indiában.

Konstantinápoly, december 5. Ideérkezett hírek szerint, Bombayban igen erős az áramlat az angolok ellen. A kereskedelem nagyon érzi a háborút. A törökök előnyomulásának híre nagy nyugtalanságot kelt itt. A mohamedán körökben nagy nyugtalanság észlelhető. Legutóbb Bombayban egy ugyasvezett „szent bizottság” alakult meg, a mely igen nagy agitációt fejt ki az iránt, hogy a benszültöttek vegyék ki betéteiket és letéteiket az angol bankokból. A szent bizottság egy nagy pániálambank alapítását tervezi, a melynek megvalósulása igen nagy károkat fog okozni az angol pénzügyi életben.

Katonai attasék a francia front mögött.

Elhallgatott intimítások. — A szigorú cenzura.)

Távírási tudósítás.

Berlin, december 5.

A Stockholms Dagblad franciaországi hatóságaitól ma kezdi meg érdekes tapasztalatai közlését. Első, bekezdő cikke itt következik:

Nagy örömmel kaptam Bordeauxban azt a hírt, hogy a francia kormány végre elhatározta, hogy a semleges országokból ideküldött újságírók egy kis csapatját elküldi a frontra és hogy ezek közé tartozom én is. Elhagyhattam tehát Bordeauxot, ahol szép két hónapot töltöttem (csak a nyelvemet kellett féken tartani). Több politikus szívesen nyilatkozott volna előttem, de mindig ennek a hozzáadásával: „Csak interjút ne! Legalább most nem!”

Bordeauxból a nyolcórás esti vonattal utaztam el, Párisba másnap reggel érkeztem, minden késés nélkül. Párisban az élet nagyon csendes. Az elegáns negyedek oly üresek, mint máskor augusztusban, a holt szezomban. Este különösen sötét minden. Minden helyiséget tíz óra előtt kell bezárni, a világítás minimális. Az élelmiszerek sokkal olcsóbbak, mert a környék épüget szállítja a húst és a fűzeléket, mint normális időkben. Viszont a fogyasztók száma majdnem egy millióval kisebbedett.

Az élet oly csendes, mint egy kis vidéki városban. Bordeaux, tízezer hivatalnokával, melyek a kormányt követték, az előkelő és gazdag idegenek áradatával sokkal inkább kelti a nagyváros benyomását. Párisban a visszavonultan élő lakosság meg van arról győződve, hogy az ellenség nem hatolhat be a városba. A párisiak határtalan bizalommal viselkednek Gallieni tábornok, katonai kormányzó iránt. Még az sem nyugtalanítaná a párisiakat, ha az ellenség a Noyons, vagy Roye körül fekvő veszélyes pontokat átlöpné. Tudják, hogy a katonaság a főváros körül a lövészárkokban tanyázik és közel van hozzájuk. Tudják, hogy ezt a sereget két hónap alatt jól szervezték, felruházták és kiképezték. A párisiak nagyon szeretik hadseregüket és tábornokaikat és bíznak bennük. Joffre tábornok a sereg fővezére, aki okos, hideg, erős férfi, hallgatólagos és majdnem titokzatos, egészen más tiszteletét gerjeszt, mint az öreg, Boulanger szemü tábornokok disztollazatukkal. Mindenki azt hiszi, Franciaország boldog lehet, hogy Joffre re találta, épüget, mint ahogy Németország 1870-ben megtalálta a maga Moltkejét. Az emberek folyton vásárolják tábornokaik fényképeit. Joffre körül a híres tábornokok egész koszoruját lehet megpillantani, csupa olyan emberek, akit ez a háború vetett előtérbe: *Pau, de Castelnau, Foch, Dubeil, Maunoury és Sarrail.*

Azután Albert király, French és Kitchener. Hallottam tendenciózus és naiv híreket az angolok és franciák között keletkezett civódásokról. Először, a franciák, úgy látszik, el vannak ragadtatva az angol expedíció katonáitól, mert hiszen olyan segítséget kaptak bennük, melyre előbb nem mertek volna számítani.

A külügyminisztériumban bemutatnak engem utitársaimnak és a tiszteknek, akiknek kíséretében utaznom kellett, svájci, olasz, amerikai, spanyol, dán és norvég újságírók. Három szerzetartemelő vezetőt kaptunk: egy lovaskapitányt és két lovashadnagyot.

Velünk együtt utrakelt a semleges államok attaséinak egy csoportja is: a svéd, olasz, spanyol, román, bolgár, svájci és az amerikai

attasék. Három hétig kellett várniok, amíg megkapták az engedélyt, hogy utrakelhesse- nek. Jó jelnek vettük, mikor azt az utat végre megkapták.

Kis karavánunk, mely három nyílt autóból áll, Fontainebleau a Marne és a Champagne felé indul. Hozzá kell tennem, hogy még soha életemben nem fáztam úgy, mint ezekben az autókban, melyek óránként 60—80 kilométert száguldottak be a Marne végtelen síkságán, egy jéghideg vihar közepette. Gyakran el kellett hagynunk az autót, hogy a csatateret megközelíthessük. Néha szakadó esőben kellett térdigérő iszapban gázolnunk.

Kedves kísérő tiszteink azt mondogatják: „Csak irjanak nyugodtan egy kiadatlan és kiadhatatlan történelmet. Ugy sem tudja senki pontosan, mi történt szeptember 10-ike óta.” Szóval, megírhatunk mindent, de csak a magunk számára. A cenzura nem engedi át.

Kitüntetett hős tisztek.

Bátorító példák. — Szemközt a golyózáporral. — Halálos felderítő szolgálat.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, december 5.

Több mint három hónapja tart már a háború, három hónap óta állnak katonáink a páratlan hősiességű dicsőséges harcban. Hányan követtek el ezalatt hőstetteket, melyekről nem zengtek hősközlőtemény, hányan kiállottak ezalatt, megfélemlítve mindenről, a mi máskor szívüket vonzotta, az egetostromló „előre”-t, a minek nem tud ellentállni semmilyen ellenség. Csak a véletlen, vagy a vak szerencse emeli ki egyiknek-másiknak nevét a homályból. Pedig naponta követnek el hőstetteket és annyian vannak a hősök, a hány tiszteje van a hadseregnek. És az egyesek tetteiből következtetni lehet valamennyi tisztünk vitézségére, önmegtartóztatására, hősi önfeláldozására, akár viselik hőkeidőben is az aranyos pomopot, akár látszólag messze esik foglalkozásuk minden katonai vonatkozástól. Aki az előnyomulásban az első, annak visszavonulásban az utolsónak kell lenni. Ez minden tisztnek a véleménye, sok százan közülök vérükkel bizonyították be.

Az oroszok megerősített állásokban vannak, erős tüzelésük golyókkal árasztja el azt a kis csoport huszonegyes katonát, akik egy oldalvédőt rendelt század előrsét alkotják és szemben az oroszokkal ütközetre fejlődtek fel. Az ellenség számára névvel tulsúlyban van és célozva lö. Sagovac hadnagy tudja, hogy mit jelent ilyenkor a tiszt példája. Csaknem folytonosan állva irányítja a fegyvertűzet. Nyugalma és szilárdsága átömlik embereinek szívébe is és az ellenséges állástól mintegy ötszáz lépésnyire ragadja magával katonáit. Itt három óráig kitartanak a leghévesebb golyózáporban, amely célbavess minden fejet, minden kezét, ha csak egy pillanatra is láthatóvá válik. Hirtelen hirt hoznak, senki se tudja, honnan:

— A százados, a tartalék parancsnoka, megsebesült.

— A százados megsebesült és a tartaléknak most nincs parancsnoka! — ez az első gondolata a hadnagynak.

Tudja, hogy aki most feláll, azt rögtön lelövik odaatról. És mégis habozás nélkül — hisz megbízhat elől lévő vitézeiben — felemelkedik és visszasiet a századartalékhoz, hogy a kritikus percekben megadja neki azt az irányítást, amelyre esélyes szüksége lehet. Az oroszok golyói szüntelenül süvitenek feje körül,

de mégis sikerül sértetlenül elérnie a háromszáz lépéssel hátrább lévő tartalékot.

Itt megkönnyebbülten lélekkzik fel: a hirt hamis volt. És habozás nélkül megindul másodszer is a veszélyes utnak, most előre, az övéihez, akiket nem akar magukra hagyni. Másodszer is — szinte csodával határos — sértetlenül halad keresztül a golyózáporban és megérkezik katonáihoz, akik örömjongva fogadják. És ott fekszenek tovább és kitartanak, míg csak le nem ereszkedik az éjszaka, amikor az ellenség végre lassan visszavonul.

Szatecsny Emil hadnagy századának oldalvédőt a Zlitar erdőben ezerkétszáz méter magasságban lassu kuszással több szerb század oldala ellen vezette és alig százötven lépésnyire meglepő fegyvertűzet bocsátott az ellenségre. A szerbek első támadását és a szinte láthatatlan terepet merész rohamra használta fel és rövid kékítusa után kiűzte a szerbeket állásukból. A szerbeknek alig volt annyi idejük, hogy sebesültjeiket magukkal vigyék, ketten a tiszt kezei közé jutottak és az ellenség tízennégy halottja mutatta, hogy milyen alapos munkát végzett a harmincadik ezred tizenkét embere.

Toveaux Henrik, a 29. honvédegyezred zászlósa. A legénység, amely nincs még hozzá szokva az ellenség tüzeléséhez, kissé nyugtalanul lö, a szerbek, mint az örültek, úgy pazarolják municiójukat éppen a veszélyzetetett zászlóaljra. Hogy embereit hozzá szoktassa a tüzeléshez és hogy hidegvért öntsön beléjük, a zászlós felállt a csak fekvésre alkalmas lövészárokból és állva vezényelte a tüzelést. A legénység ujjongott. Az erős és biztosság érzés szállt beléjük és ettől fogva pontosan célba vettek minden szerbet. A zászlós még mindig áll, mintha csak a gyakorló terep lenne, míg végre eltalálja és súlyosan megsebesíti egy golyó. A főjára bukik és onnan kiálta embereinek:

— Látjátok, magyarok, milyen sok idő kell nekik, míg eltalálnak egy embert, aki mint céltábla, úgy áll előttük.

Az arany vitézségi érem csakhamar felejtette a hőssel sebének fájdalmait.

Schönfeld Gyulában a 3. ulánuszred egy kiválóan tehetséges lovasszisztet gyászol, aki a háború kitörése óta rendkívüli vitézségével és körültekintésével tüntette ki magát és mint egy hírszerzőpatrouille parancsnoka, több ízben hozott rendkívüli fontosságú jelentéseket a hadvezetőségnek. E mellett egy alkalmat sem mulasztott el, hogy megtámadja az ellenséges lovasságot, bárhol is találta meg. Így nemrég egy jóval erősebb dragonyosoztag ellen intézett attakot, rövid küzdelem után visszazsörtölte az ellenséget és három orosz lovasot ejtett foglyul.

Egy felderítő szolgálat alkalmával Zavichost környékén sikerült neki az ellenséges biztosító csapatokon keresztül egészen az orosz gyalogsági állásokhoz eljutni. Itt azonban erős lovasság támadta meg. Hatalmas ütésekkel utat tör magának a vitéz hős az orosz lovasok közt. Mögötte szélvészént vágatnak hű ulánusai. Már áttörték az erősebb ellenséges sorokat, a távolból már saját arcvonalunk üdvözl, mikor hirtelen megdördülnek a fegyverek Zavichost felől. Ellenséges gyalogság szállta meg a helységet és ez tüzel a tovavágtató kis lovasszapatba. Két golyótól találva halálos sebekkel bukik le Schönfeld hadnagy nyergéből. De a tántoríthatatlan kötelességérzet egy pillanatra még visszatartja a tovashaló életet.

Egy altiszt ugrik hozzá, hogy segítse

rajta. De ő a kezével int és elhaló hangon sutogja:

— Gyorsan... lovagoljon... jelentse, Zavihostot erős ellenség tartja megszállva...

Ereje végső megfeszítésével mondta ki ezeket a szavakat. És míg továbbáld az altiszt, a hadnagy kilehel a halálig hű lelkét.

H I R E K. LEGÜJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

(Táviróda cenzurálva.)

Pétevár, december 5. A Visztula-Wartha közötti csata szakadatlanul tart. Ez mutatja, hogy a döntés itt beláthatatlan jelentőségűvé válhatik az egész európai háborúra nézve.

Szófia. A szerbeket oktató francia és orosz tisztek december elsején elmenekültek Belgrádból. A megvert első és második sereg Kragujevac felé visszavonul. A főhadiszállást Jogodinba helyezték. A kormány készül az úszkübi utazásra.

Genf. Chap az új amerikai követ újból telajánlotta Poincarénak Wilson elnök békeközvetítését. Az ajánlatot a francia köztársaság elnöke azzal utasította vissza, hogy egyelőre nem lehet békére gondolni.

Athén. Görögországban a mozgósítás nagy buzgalommal folyik és januárra 30.000 ember lesz összpontosítva. December közepén nagy tengeri gyakorlatok lesznek. Állítólag a görög kormány és a tisztikar között nagy nézeteltérések vannak.

Konstantinápoly. Az angolok Egyiptomban tíz ulemát németpártiságuk miatt kivégeztek.

Sebesültek jönnek.

Sebesültek jönnek,
Kopott a ruhájuk.
Mint szentek szentjére
Ugy tekintünk rájuk.
Néma csodálattal
Üdvözljük őket,
Dicsőséges sebből
Vérző szenvedőket.

Köszöntjük: adj Isten
Legendás Vitézek!
Mindentünk, a mink van
Mind — csak a Tiétek.
Kítárva az ajtó,
Jertek, nyitva házunk,
Terített asztallal.
Szeretettel várunk! . . .

Köszönjük a szíves
Magyar vendégséget,
Gőzparipa szárnyán
Nem jöttünk a végett . . .
Honi földre vágytunk,
Gyógyulni, pihenni,
Isten csodát művelt:
Most már nem fáj semmi!

Mellünk újra tágul,
Feszül acélkarunk,
Eldobjuk a mankót,
Harcolni akarunk.
És a merre visz a
Magyar hadakutja
Diadalmas zászlót
Lobogtatunk újra! . . .

Szemere Kálmán.

— Halálozás. Ozveggy Prag Józsefné szül. Watterflied Ida Aradon december 4-én elhunyt. A hetvenegy éves urinőt nagy rokonság gyászolja. Temetése december hatodikán délelőtt 12 órakor lesz a felső temetőben.

— Az Aradi Közlöny munkatársai Belgrádban. Lapunk mai számának első oldalán a szerb fővárost diadalmasan elfoglaló csapatunk kiváló hadseregparancsnoka Frank Liboriusz gyalogsági tábornok szólal meg. A győztes tábornok belgrádi szállásán fogadta az Aradi Közlöny munkatársát, Zádor Jenőt, aki az északkeleti harcra téren folytatott tudósítói munkáját megszakítva néhány nap előtt azért tért haza Aradra, hogy készen álljon a déli harcra várható nagy események színhelyére utazni. Belgrád elfoglalásának hírére azonnal elküldtük Zádor Jenőt a szerb fővárosba és munkatársunk ma a legilletékesebb magasrangú személyiség nyilatkozataival számol be Belgrád elfoglalásáról. Amióta a szerb főváros dicsőségesen kezünkre került, annyi változatát és zavaros, ellentmondó részleteit irták meg különféle elbeszélések alapján a szerb hadjárat nagy jelentőségű eseményének, hogy egyenesen szükséges volt Frank tábornok egyszerű, katonás nyilatkozatából megismernünk Belgrád elfoglalásának nagy kihatású eseményét. A déli harcra tartózkodó munkatársunk tudósításából az aradi közönség értesül elsősorban Frank hadseregparancsnok érdekes kijelentéseiről.

— Az orleánsi herceg nem harcolhat. Párisból jelentik a milánói Corriera della Serának: Két francia újságírónak alkalmá volt az az orleánsi herceggel beszélni, aki kijelentette, hogy minden próbálkozása, hogy a szövetségeseikkel együtt harcolhasson, sikertelen maradt. A háború kitörésekor rögtön felajánlotta szolgálatait Franciaországnak, azonban Viviani miniszterelnök udvarias hangon visszautasította kérését a figyelmeztette őt a tilalomra, mely szerint francia uralkodóházbeliek nem szolgálhatnak a francia hadseregben. Kérését az angol és belga királyoknál is ismételte, azonban itt sem ért célt.

— A választói lajstromok kiegészítése Arad város központi választmánya Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, hogy a képviselőválasztói névjegyzék összeállítása ellen beadott felszólalásokat tárgyalja. Angel István dr. főjegyző ismerlette a beérkezett kérelmeket és a bizottság a legszabadelvébb szempontokból bírálta meg azokat. Hatvanegyen kérték felvételüket a lajstromba és negyvenkilenc kérelmet teljesíthetőnek találtak. Csak azokat utasították el, akik teljesen törvénytelen alapon kívántak választói jogot. Az elutasítottak panasszal élhetnek a közigazgatási bíróságnál.

— Pénzadományok az aradi Vörös Keresztnek. Az aradi Vörös Kereszt együlethez újabban a következő adományok érkeztek: II. kerületi Filler-asztaltársaság 100 korona, Weisz Lajos Arad 5 korona, Faragó Gyuláné 20 korona, Aknay Andor Réthy László ravatalára szánt koszoru megváltás címén 10 korona, Sartet Domokosné 20 korona, öz. Hady Istvánné 10 korona, Momák Döme dr. Réthy László ravatalára szánt koszoru megváltás címén 10 korona, Grünfeld Ilona Borossebes 3 korona, Bakonyi Károly Acsev. főellenőr 16 korona, Nádorfelhérvári Nándor 10 korona, Bienenstock Adolf (Körösbökény) 10 korona, Borossebesi uri kaszinó 50 korona, Aradi Máv. üzletvezetőség 75 korona, Kövér Márton 20 korona. Az adományokért ezúton mond halás köszönetet Vásárhelyi Janka elnöknek.

— Halálbüntetés a fegyveres erőből frakciózókra. A belgrádi osztrák-parancsnokság az elfoglalt szerb városokban lakosságát a következő proklamációval intézte:

A fegyveres erőből frakciózókra minden fegyver és munició a legközelebbi osztrák-magyar katonai parancsnokságnál beazolgáltatandó. Ez történjék minden talált fegyverrel, municióval, vagy bármilyen hadieszközzel. Aki fegyveresen lép az utcára, vagy a kinek a házában fegyver találtatik, az azonnal a helyszínen kivégeztetik. A osztrák-magyar hadsereg hadtápparancsnoka.

— Megtörtént, hogy az itt maradt szerb lakosság az osztrák-magyar csapatokra orvul ráköttek. Ausztria-Magyarország csak szerb katonákkal akar hadat viselni és nem békés polgárokkal. Mivel azonban a visszatérő lakosság között polgári ruhába öltözött katonák is rejtőzködnek, a kik orvul lövöldöznek csapatunkra, ezennel elrendeljük, hogy: Minden 16—60 éves szerb férfi, a ki bármely megszállott helységbe tartózkodik, tartoznak azonnal, vagy legkésőbb jelen proklamáció megjelenésétől számított negyvennyolc óra alatt a legközelebbi katonai parancsnokságnál jelentkezni. Minden 16—60 éves fegyverképes szerb, aki ezen határidő leteltéig nem jelentkezik, halállal bünhődik. Hadseregparancsnokság.

— Besorozott aradiak. A sorozó-bizottság előtt ma az Aradon lakó idegen illetőségű B) osztályú népfelkelők szemléje kezdődött meg. A legfiatalabb évfolyamuakból 256 egyén állott a bizottság előtt, akik közül Vraciu dr. törzsorvos 63-at talált katonai szolgálatra alkalmasnak. A besorozottak névsora a következő: Balogh Mihály, Borbáth Károly, Bedő Illés, Budai János, Dettia Ede, Dreutseán Demeter, Frisch Ede, Fülöp Elek, Gábrriel András, Geiger Farkas, Grünwald Ferenc, Keveresán Antal, Klein Mór, Kubas Ede, Kovács Gyula, Kovács Lukács, Kudelász Emil, Mezői Márton, Pocolu János, Rátky Béla, Rózsa Béla, Rusza György, Sármany József, Vajo Béla dr., Veres Antal, Angyeloc Péter, Báliat József, Domonkos Nándor, Ébner Kálmán, Fodor Sándor, Goldzieher Pál, Halász József, Ince József, Kiss-Jenei János, Kubola Ferenc, Lucsei Kornél dr., Mihuc Jakab, Molnár József, Nagy Sándor, Oszter Kajetán, Órfi Gyula dr., Pintér András, Pollák Albert Béla, Popa János, Pozsgai Gyula, Sándor István, Sándor János, Szabó István, Sonai Ferenc, Steingasser Antal, Szentasi Sándor, Szruka Lajos, Turi István, Vogl Lipót, Argyelán János, Banlovics Emil, Bezdán Vince, Böhm Gyula, Csunte János, Fark Péter, Freskara Lajos, Ziglotta István.

— A liceumi tartalék-kórház vezetősége köszönetet mond a következő adakozóknak: Spitz nővérek, Kemény Bertalánné, Polgári leányiskola, Szilágyi Gyuláné, Kristyóry Jánosné, Beregszászy Lajosné, öz. Jakabffy Béláné, Kurtics község, Süvegtéri állami óvoda, Sanbnerné, Surénka nővérek, Bagovics El-luska, Mayer Erzsébet, Doltz Józsefné, Lédorvas Józsefné, Weitzer-utcai leányiskola, Erdélyi-ut-i óvoda, Mihály-utcai elemi iskola, Dein Paula, Kovács Sománé, Kintzig Géza, Fleischman Dzsosné, Tagány Gusztávné, Csukay Vilma, Färber Lajos, Máté Józsefné, Posgay Istvánné, öz. Dániel Béláné, Weisz Alajos, Dáin Jánosné, öz. Rontayné, Hehs Vilmosné, Havar Böske.

— Koszorumegváltás. Hoffmann Lászlóné az özveggy Stein Jakabné ravatalára szánt koszoru megváltása címén tíz koronát adott a polgári leányiskolai tartalékkórház részére.

— A szűkszavú sebesült. Valahányszor sebesült katonaszállomány érkezik Aradra, kíváncsi embertömeg veszi körül a fáradt, bágyadt, beteg katonákat. Agyonostromolják őket különféle kérdésekkel. Így pl. honnan jött, hol sebesült meg, mióta van itthon stb? Így volt ez ma is. Sőt, minthogy a könnyen sebesültek egy része ezúttal gyalog jött be a városba, könnyebb volt a közelebbe férkőzni. Egy ugynevezett „agyonkérdeső” sorba raklatta a katonákat kérdéseivel. Egynél azonban emberese talált.

— Honnan jön? — kérdezte a fején megsérült hős katonát.

— A háborúból — volt röviden a válasz tört magyarsággal.

— Az szép, de merről: északról vagy délről?

— Én tegnapelőtt éjszakaról reggélre indultam délről, a többiek tegnap délbe ültek vonatra északról.

— Maga tehát délről való, amazok meg északról?

— Nem. *En Sárataiváról vagyok, azok meg Borsodmegyéből.*

— Adományok. Kell Lajos és társai Zimonyból a hadbavonult szegénysorsu aradi és aradvidéki katonák visszamaradt gyermekkel bíró családjaiknak karácsonyi ajándékkul száz koronát juttattak el az Aradi Közlöny szerkesztőségéhez. Az összeget, mint egyik csapat nélkül tisztjei: Kell Lajos, Szegő Hugó dr., Lengyel Gyula dr., Oláh Tivadar és Torkos Elemér adták össze azzal a szándékkal, hogy adományukkal megnyissák erre a célra történő adakozások sorát és könnyítsenek azokon a gondokon, amelyek a családfenntartást elvesztett anyákra, gyermekekre nehezdednek karácsony ünnepén. A küldött összeget rendeltetése szerint használjuk fel. Kaufmann Terka Gyorokról a katonák karácsonyi ajándékára három koronát küldött. Rendeltetési helyére juttatjuk.

— A fa- és fémpariskolai tartalékkórház vezetősége szíves köszönetet mond: Vadovszky Gusztáv, Erber és Hirschmann, Klein Sándor, Deutsch Henrik, Schwarz Zeigmond, Pick Ernő, Lengyel testvérek és Freud Fülöpnek, kik szívesek voltak kórházunkba sebesülteink részére meleg ruhára valókat küldeni. — Sarlot Domokosné, özvegy Sámson Izsóné, Labdás Péter, Reinhardt Kálmáné, Kotányi, Atlantika, Ries Mátyás, Hegedüs Gyuláné, özvegy Rontayné, Vass Sándor dr., Rácz Sebestyén, Fejér Gyula, Schwarz testvérek, Fischer Mór, Weisz és Benjamin, özvegy Fleischer Jozefin, özvegy Kohné, Szabó Albert, Éles Ármán, Városi kávéház és Jászai Mari, kik szívesek voltak élelmiszereket küldeni, továbbá a minorita rendháznak, Papp Ferenc főmérnök, Adler Andor, Guttmann és Berger, Kohn S. N., kik pénz adományukat juttatták hozzánk a karácsonyi beajánlásra. — Kérjük szépen a kedves közönséget kórházunkat továbbra is jóindulatába megtartani.

— A szárazéri belvizlevezető társulat november hó 30-án a városi széképület termében tartott közgyűlésében Kayser Lajos makói prépost indítványára közfelkiáltással választották meg a társulat vezetőségét és pedig elnökké dr. Jegasi Károlyt, alelnökké Purgly Jánost és még 20 választmányi tagot. Tudomásul vették az 1913. évi számadásokra vonatkozó jelentést és az 1915. évi költségvetésmeghatározást elfogadták. Ugyancsak tudomásul vették az igazgatói jelentést, hogy a társulat által kiépíteni kötelezett csatornáknak és műtárgyaknak a kitervezése megtörtént, — kivételül azonban a háboru miatt az 1915. évre maradt a megévő csatornaterveket szaporították még a hiépítési engedelt Kopácséri csatorna tervével, misztül Makó érdekeltségén k régi óhajta tette ül.

— Az Aradvidéki Művészegyesület választmányának, valamint az egyesület összes tagjait a folyó évi december hó 6-án, vasárnap délután 2 órakor az újlepi közönségi előbbi fiú iskolában tartandó ülésre, illetve értekezésre ezennel meghívom. A tagok pontos megjelenését kérem. Az elnök

— Zenei hódolás német szövetségeseinknek. A Kölessey-Egyesület december 6-án, vasárnap délután négy órakor kezdődő zsuriát Wagner József dr. tanár vezette és rendezte. Wagner József dr. előadása mintegy zenei hódolás német szövetségeseink előtt, amennyiben hazafias költészetünk megzenésített gyöngycit fogja a maguk történelmi jelentőségében méltatni és bemutatni. Beszélni fog a háboru hatását rászattikrózó zenei mesterművekről, valamint a mostani háboruban szerepelt zeneművészekről. Illusztrálásul az egyesített katonai és filharmonikus zenekar Zellaer Sándor vezényletével előadják: 1. Prinz Eugen March. 2. Wach am Rhein. 3. Heil dir im Siegerkranz. 4. Sang an Ágír (Vilmos császár komparciója) zeneműveket. A kereskedelmi iskola és főgimnázium tanulóiól álló férfikar Unger Ernő zongorakísérettel előadja Arndt Reichardt „Was ist des Deutschen Vaterland” dalát Wagner dr. fordításában és vezetése alatt. Az iskolatársnők szövetségének énekkara Farkas Mária vezetésével előadja: Hoffmann v. Fallersleben-Tschireh dalát: „Traue Liebe.” Bing János, Vas Anna zongorakísérettel mellett a következő dalokat fogja énekelni: 1. Becker Kunze: Sie sollen ihn nicht haben. 2. Heine-Schumann: Die zwei Grenadiere. 3. Loewe: Prinz Eugen, der edle Ritter. 4. Loewe: Fridericus Rex. Beethoven Eroica symphoniájából a gyászindulót előadják: Löwinger Magda, Unger Ernő, Robitzek Samu dr. Wagner József és Wagner Józsefné, Baráth Dezső. A többi bemutatandó darab szövegét magyarra fordítva előadni és zenéjét zongorán bemutatni Wagner József dr. fogja. Ismételtén felhívjuk a közönség figyelmét arra, hogy a Kölessey-zsur ezúttal kivételesen négy órakor kezdődik.

— Tiszthiány Franciaországban. Berlinből jelentik: Lyonból jelenik Genbe: Franciaországban esodálkozva látják, hogy a behívottak egy nagy része még mindig nem teljesít katonai szolgálatot. Hogy az elégedetlenkedőket megnyugtassák, a „Lyon Republicain” azt írja, hogy ezeknél létszámfelettiokről van szó, akik sokkal nagyobb számban érkeztek meg, mint várható volt. Miután nincsen elegendő számú katonatiszt, ésszerűtlen lett volna az állam költségeit szaporítani és a legénységet baállítani. Az összes fegyvernemek között a legnagyobb veszteséget kétségtelenül a gyalogság szenvedte. Hogy e veszteségeket pótoljuk, többi fegyvernemek tartalékait is a gyalogezredbe fogják besorozni.

— Köszönetnyilvánítás. Az izr. népkönyha részére az elmúlt héten a következő adományok folytak be: Neuman Dániel három 100, Herzl Bernát Budapest 40, Éles Ármáné, Leopold Zeigmond és neje, Kell Lipót dr., Bing Vilmos 20—20 kor., dr. Somogyi Gyuláné, dr. Tisch Mór, Schulhof Károlyné, Pálmay Lajos dr. 10—10 koronát. — Az izr. jóltékony egyesület által kibocsátott felhívásra Bing Vilmos, Herzl Bernát 20—20, Tisch Mór dr. 15, Reusz Mór, Korais Testvérek, Holländer Ignác 10—10, Silberberg József, ifj. Klein Mór, Kutányi Ferenc, Lévai Adolf 5—5 koronát adományozott. Ezen nemesszivű adományokért benső köszönetet mond az elnökség. — A népkönyhában a jövő héten Hájós Árpádné, Holländer Ignác és Friedmann Gyuláné urak lesznek szívesek a védőszónyi tisztet ellátni.

— A katonák részére látcsöveket adományozták a következők: Fábry Sándor dr. 1 darab, Acsev. Igazgatóság 3 darab, Zimmer Béla 1 darab, Schlésinger Farkas 1 darab, Reményi László 1 darab, Hady Antal 1 darab, Baday Molnár Vilmosné 1 darab, Óri Ferenc 1 darab, Kabdebó Géza 1 darab, ifj. Vas Gusztáv 1 darab. A látcsövek, melyeket ez uo. nyújtottunk, a hárssegélyző bizottsághoz felküldettek. Acsev. igazgatóság.

— Az osztrák-magyar hadsereg kitüntetett hőseinek megtisztelése. Ausztria-Magyarország hőseinek, akik szeretett hazánknak dicsőségéért és jólétéért küzdve, dicső tettek által a legmagasabb hadurnak elismerését vívták ki, kell hogy örök időkre szóló irodalmi emléket állítsunk. E célt szolgáljuk azzal, hogy egy „1914” címet viselő emlékműben gyűjtjük össze a kitüntetett hősök arcképeit és hadi tetteit, melyekkel magukat kitüntetésre érdemessé tették; tartalmazni fog ezenkívül a kitüntetőleírásokat és jelesebb művészeinktől osztráképeket és rajzokat. Hőseink e szoban forgó emlékművet — melyet Magyarország minden nyilvános könyv- és levéltára meg fog kapni — és amelynek kiadásából befolyó jövedelem a harcmezőn hősi halált haltak özvegyeit és árváit ellátó és a hadügyminiszterium felügyelete alatt álló hárssegélyző hivatal javára fordítatik — egy bizottság adja ki, melynek élén lovag Krobotin Sándor hadügyminiszter excellenciája áll. E bizottság tagjai: Beck Frigyes gróf, gyalogsági tábornok, rhonfeldi David Emil báró, gyalogsági tábornok, Gelderuegmont Gusztáv gróf, tábornoszornagy, Georgi Frigyes báró, es. kir. honvédelmi miniszter, dr. menningeri Gruber J. lovag, az osztrák magyar bank alkormányzója, hornthali nemes Horsetzky Adolf, gyalogsági tábornok, Kincky Ferdinánd gróf, főistállómester, Noctitz-Rieneck Albert gróf, altábornagy, Pino Artur lovag, gyalogsági tábornok, Pitreleh Henrik báró, gyalogsági tábornok, Popovics Sándor dr., osztrák-magyar bank kormányzója, Schönaich Ferenc báró, gyalogsági tábornok, Uexküll-Gyllenband Sándor gróf, lovassági tábornok, Varesanin Marian báró, gyalogsági tábornok, welsheimbi Welsler Zsó gróf, gyalogsági tábornok és végül belobreskai Woinovich Emil, gyalogsági tábornok, a hadügyminiszterium hadügyi levéltárának igazgatója. Ez uton hívjuk fel tehát a harctéren lévő, nemkülönben a megsebesült és elesett osztrák-magyar tiszteknek, altiszteknek és közkatonáknak hozzátartozóit, hogy azoknak az arcképeit, akik kiváló szolgálatukért a legmagasabb kitüntetésben részesültek (beleértve a vaskeresztet is), mielőbb küldjék be az alábbi címre. Irják a kép hátlapjára olvashatóan a kitüntetettnek vezeték- és keresztnévét, katonai rangját és az ezrednek pontos megjelölését. Amennyiben az újságok loiríták annak idején a hóstettet, mellyel az illető a kitüntetését kiérdemelte és olynerte, úgy ez is melléklendő. Az arckép beküldhető akkor is, ha az illető polgári ruhában ábrázolja. A kép és a reá vonatkozó adatok közlése teljesen díjtalan és ingyen kapják meg — mint emléket — hőseink vagy hozzátartozóik a műnök ama részét, mely reájuk vonatkozik. A küldemények — melyeken a küldő neve és címe pontosan feltüntetendő — kizárólag a következő címre kéretnek: Verwaltung des Werkes „1914”, Wien, I. Seitzergasse 6.

— A hatósági husszék. Arad város tanácsa ma tartott ülésében foglalkozott a mészáros ipartestületnek lapunkban tegnap ismertett válaszával. A tanács szakemberek bevonásával bizottságot alakított és ennek véleménye meghallgatása után határoz afelett, megnyissa a újból a hatósági husszékét. A bizottság csütörtökön tart ülést.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi „Fehér Kereszt” gyermekvédő egyesület által fentartott csecsemő rendelő intézet és tápkönyha segélyezésére báró Neuman Testvérek egy száz fehér lisztet, Kneffel Károly és fia cég 500 kgr. elsőrendű porosz kőszent, Reusz Mór és fia cég 200. kgr. I. porosz szalon kőszent; az aradi patronázs egyesület által fentartott fiatalok menhelye részére Kneffel Károly és fia szénhagykereskedő 500 kgr. elsőrendű porosz fűtő kőszent adományozott. A nagybecsű adományokért ezúton köszönetet mond az aradi Patronázs egyesületek nevében Urbán Iván báró elnök, Keller Lajos főtitkár.

— A háboru aktuálításai. A jó és olcsó bevásárlási forrás Arador a Színházi Versenybezártban található, ahol már megkezdődött a nagy karácsony vásár az e célra külön átalakított emeleti óriási termében. Külön játék-baba klinika. Tízletve a mai viszonyokat, a nálam vásárolt babákat a legmókétebb árban javítom. Színházi Versenybezárt. 5767

— A vidéki közönséghez. Tüdvalevő, hogy a karácsonyi bevásárlások alkalmával nagy tömegben keresi fel a vidéki közönség Aradot. A jó és megbízható forrásokat igen jól ismerik, mert hisz évek hosszú sora óta kinyerte a közönség bizalmát. Ezen jóhírdő üzletek között is első helyet foglal el Fischer Simon Nagyrúháza Szabadság-tér 12. sz. alatt, ahol nemcsak játék- és ajándéktárgyakat lehet a legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban kapni, hanem komoly szükségleti cikkeket is. Különösen olcsó árban számítják a harotéren küzdő katonáinknak szükséges meleg téli holmit és egyéb nekik szükséges tárgyakat. 1985

— Az Engel-féle keresk. szaktanfolyamon most kezdődött 3—4 havi tanfolyamra beiratkozni még lehet e hó 15-ig. László Vilmos-u. 2. Földes-palota mellett. 5776

— Karácsonyi és újévi ajándékokban alkalmi vásárlás nyílt meg Fischer Mór üveg- és porcellán üzletében Andrassy-tér 25. (Telefon 568.), ahol a legizlésebb rez- és bronz díszműtárgyak és gyönyörű virágkülönlegességek óriási választékban vannak. Képektervezések legizlésebben készíttetnek. Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök. 5789

— Megkezdődött a hadi csomagforgalom! Valódi teveszőr mellény, sváttér, nadrág, takaró, hősapka, térd-, ér- és hasmelegítő, Dr. Jäger tanár-féle és selyem alsóruhák, háló és háti aszúrok nagy választékban és legolcsóbban beszerezhetők „Ohio” uri divatüzletben Arad, Andrassy-tér 15. sz., „Pannonia” szállodával szemben. 1321

— Izgalmas kalandor dráma az Apollóban. Az Apolló színház vasárnapi és hétfői új műsorán szenzációs kalandor drámát mutat be. Chery Bibi a címe az Apolló nagy slágerének, amely egyik leghatalmasabb alkotása a filmgyártásnak. 8

— Felhívjuk az igen tisztelt vevőközönség b. figyelmét, hogy Mikulásra csinos és olcsó gyermekjátékszerek Fischer Simon Nagy árúházaiban Szabadság-tér 12. nagy választékban kaphatók. Ezuttal értesítjük, hogy a karácsonyi tárlat is megnyílt. 1989

— Kérélem! A „Hadsereg” szerkesztősége Arad, Ferenc-tér 6. ezuton kéri a közönséget, hogy a harotérről érkező leveleket, levelező lapokat, naplókat néhány napra a szerkesztőség rendelkezésére bocsájtani sziveskedjék. Elcsesett és megsebesült tisztek aroképeinek beküldését is kéri, a közlés díjtalan, az aroképeket 8 napon belül sértetlen állapotban mindenki visszakapja. Érdekes levelek és naplók beküldői a „Hadsereg” tiszteletpéldányára reflektálhatnak. 5729

— Vasgyűrűket legizlésebben bérel aranyból 4 koronáért, ezüstből 2 koronáért Waldmann ékszerműves Szabadság-tér 15. 5687

Az Aradi Közlöny diszes naptárát minden negyedéves előfizető, amennyiben előfizetési hátralékban nincs, — az esetben is, ha az előfizetést havonként újítja meg, mint minden évben, az idén is — ajándékkal kapja. Minden új előfizető, aki december 1-én negyedévi előfizetéssel belépett az előfizetők sorába, ajándékkal ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Nagy Képes Naptárát az 1915. évre. Kérjük azokat a t. c. előfizetőinket, akiknek előfizetési tartozásuk van, azt idejekorán rendezzék, hogy a naptárt fennakadás nélkül megküldhessük.

Véres harcok a Leipzieger Strassén.

I. Tényállás.

Két sebesült, de már gyógyulóban lévő katona kódorog a Leipzieger Strassén. Egy nagy áruházból jönnek ki, az ut másik oldalára tartanak, hogy a császári porcellánüzlet kirakata előtt bámészkodjanak. Gondtalanul, akárcsak otthon kis falucskájukban, belesodródnak az autók és kocsik tömkelegébe. Ebben a pillanatban, meglehetősen gyors vágatással, száguld feléjük egy automobil-flakker, amelyben egy hotel-boy ül. Az autófékezett, azonban oldalt csuszik a nedves aszfalton és az egyik sebesült karját surolja, úgy hogy a mankóját leejti. A katona újra felveszi, nevet és a bajtársával tovább megy, szerencsésen át is érnek az ut másik oldalára. Az autó tovább száguld.

II. Berlini lapok. (Másnap.)

„Tekintettel előforduló balesetekre, arra kérjük a gépkocsis-vezetőket, hogy a székesfőváros élénkebb utjain lassu tempóban hajtsanak, mert ez a rendszabály nagy előnyére lesz az idegeneknek, valamint sebesültjeinknek, akik tájékozatlanul városunk utain dögöngenek, hogy szórakozást és gyógyulást keressenek.”

III. A Daily Mail, London. (Ötnappal később.)

Sebesült kezelés a hunoknál.

„Angol fogalmak szerint hihetetlen esemény történt néhány nap előtt a német metropolis egyetlen forgalmi utvonalan, a Leibnitz-streeten, amely a nevét az ismeretes kötszersült után kapta. Két német katona, akik dicsőséges hadseregünkkel vívott harcokból súlyosan megsebesülve tértek haza, meggyógyulva első sőtutjukra mentek. Egy császári autó örült iramban száguld feléjük. Benne egy csupaszaképi hadnagyocska. Anélkül, hogy a sebességét eszkéntentés, a soffőr a két nyomorékon átvágtat, recsegnék a csontok, az autó mivel sem törődve, tovább száguld, a soffőr még csak vissza sem néz a földön elterült holttestekre. Hunok!”

IV. A Le Matin. Páris. (Nyolc nappal később.)

„Barbárok egymás közt.”

„Egy derék párisi fodrász, aki arra van ítélve, hogy már hat éve a porosz főváros fojtogató levegőjét szívja, a következő borzalmas, de jellemző eseményt tudatja velünk:

„A Rue de Wertheimon vonszolja tagjait Berlin kiaszott, éhez- lakossága. Minden asszony foltozott gászruhában, férfiakat egyáltalában nem látni. A G. m. b. H. cég áruházpalotájának kirakata előtt, amelyben, mint hallatlan csomoge egy cipő, egy viaszos skatulya, mesterséges méz, egy kolbásznak a vége voltak kiállítva, tolongva sóvárgó tömeg.

A Vent S. pályaudvarról vérző, félhalott, nyomorék katonák vánszorognak a nyomorékok háza felé. Ebben a pillanatban örült száguldással, szinte látszik rajtuk, hogy valahonnan vagy valahová menekülnek, rohan végig az uton egész sora a katonai autóknak. A porosz vezérkar ez, amelynek serégeit vitéz szövetségünk Kelet-Poroszországban legyőzte és megsemmisítette. Valódi porosz brutálitással a megijedt katonák közé rohannak az autók. Egyetlen egy halálordítás és husz halott, ötvenhárom súlyos sebesült marad az uttesten. Szegény, elaruit nép! Azt várod, hogy bevonujunk Berlinbe és megmentsünk.”

V. Newyork Herald. (Tizennégy nappal később.)

„Katonai katasztrófa Berlinben.”

(Ezer halott. — Ötözer sebesült. — Utcai harc a német fővárosban. — Gépfegyverrel lönek a Leipzieger Strassén a sebesült szocialista katonákra.)

„Elérkezett a porosz monarchia vége. A katonák már nyolc napja éheznek és fellelőnek fellebbvalódik ellen. A Leipzieger Strassén a vezérkar le-

tiport egy ezred szocialista katonát, akik Luxemburg Róza anarchista nő vezetésével vonultak és aki zászlóval a kezében vezette elvtársait. A vezérkar gépfegyverekből kartácsokat lövetett a csapatba. Akik életben maradtak, a földalatti vasútra menekültek, azonban az alagutban részint megfulladtak, részint elégték. A Friedrichstrassei pályaudvar romhalmoz. A Piccadilly kávéház, amelyben a császár naponta uzsonnázni szokott, áldozatul esett a hasának, Gyilkosság és borzalom mindenütt. Ezek a porosz militarizmus gyümölcsei. Bővebbet holnap.”

VI. The Arizona Kicker. (Négy héttel később.)

„A német birodalom megszűnt.”

„A német törzsek egymást marcangolják. — A bajorok hosszú ostrom után Berlinbe foglalták és a város ma egyetlen romhalmoz. A rettenetes pusztaságban egyedül a fogolyzállító kocsik jelentik az életet. A kocsik bajorsszínűek, kék-fehérek és az Aschinger jelző van rájuk írva. Berlin utolsó napjairól a következőket jelenthetjük:

„Luxemburg Róza nagyheregnő ezredé, amelyben csak nyolcvan éven felüli és tizenkét éven aluli férfiak vannak, tegnap indult az utolsó erő halálos útjára, a harcmezőre. Egyik katona a levegőben hirtelen egy galambot látott (Taube). A kiéhezett fiú villámgyorsan fegyvert ragadott, de bajtársai észrevették az inyenc falatot a levegőben. Egy pillanat alatt örült lövöldözés keletkezett és száz golyótól találva, szegény madár a földre zuhant. Ugynevezett Rumpier Taube volt, amely Németország őserdejében fészkel. Száz kéz nyult a rég nem látott hus után s a következő pillanatban az éhez- katonák közt elkieseredett, kétségbeesett harc keletkezett a kis galamb miatt. Lövéses süvítettek a levegőben s az adott jelre a közeli Wertheim laktanyából is ezred jön futólépésben. A polgárok kirohannak a házaikból és részt vesznek a csatában. Mindenki harca mindenki ellen. Egy bajor ezred lett a győtes. Berlin most füstölgő romhalmoz. A színházak minden este zsufolva vannak s hisz-rolag amerikai darabokat játszanak.

Rosenhayn Pál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. P.-né. Tessék a Hadifogyókat gyámoltató irodához (Budapest, IX. Közteltek utca) levelezőlapot írni és részletesen elmondani, hogy mikor honnan hallott utoljára hirt férjéről.

Aradi előfizető. Más dolog a háború és más egy népfaj kiirtása. Olyan elvakult és elfogult ujság nem lehet, amely egyszerűen az egész szerb nemzet, vagy mint ön írja „gyilkos fajzat” kiirtását propagálná.

P. M. Borosjenő. Sorjegye nem nyert.

M. Rózi. A hazafias érzés megnyilatkozása mindig kedves, szép és elismerésre méltó, de ez még nem jelenti azt, hogy a hazafias lelkesedéssel leírt sorokból föltétlenül közölhető jó vers formálódjon.

Óvoda. Kétségtelen, hogy kedves, ha a kis gyermekek a kávéjukat keserűen isszák, hogy cukrot gyűjtsenek a beteg katonáknak. Szivesen meg is írjuk, hogy az aradi Demeter-utcai Óvodában ilyen módon három kiló kockacukor gyűlt össze. A névsort azonban nem közöljük, mert ha jó példa követésre talál (amit hiszünk), akkor vége-hossza nem lenne a cukorgyűjtő apróságok névsorának a lapban.

41-es szakaszvezető. Kedves és gördülő sorok, amelyekből igaz hazafiai érzés szól, de verset csak igazán jót vagy legalább is nagyon aktuális közlünk. A kéziratot félretettük. Érte küldhet.

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1914. évi december 6-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal:

A mozi király.

Uperette.

Este 1/8 órakor randes helyárakkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Jászay Mari vendégfelléptével:

A t o l o n c.

Népszalmü.

Kezdete este 1/8 órakor.

NYILTTER.*

Limbeck János és fia első m. kir. szab. érckoporsó gyára és temetésrendező vállalata.

A Prag, Maffey és Watterfied családok és hozzátartozóik, szomorodott szívvel jelentik, hogy a szeretett és felejthetetlen jó testvér, nagynéni, sógornó, rokon és jó ismerős

özv. Prag Józsefné
szül. Watterfied Ida,

folyó évi december hó 4-én, esteli 9 1/2 órakor, életének 71-ik évében, rövid szenvedés után nemes lelkét visszaadta Teremtőjének.

Az Istenben boldogult drága halott földi maradványai folyó évi december hó 6-án d. e. 11 és fél órakor fognak a felső temető halottas csarnokában a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint be-szenteltetni és az ugyanottani családi sírhelyen az örök nyugalomnak átadni.

Az engesztelő gyász-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó évi december hó 16-án d. e. 8 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az eget Urának bemutatni.

Drága emlékét mindenkoron kegyelettel fogjuk megőrizni!

Arad, 1914. december hó 5-én.

MUSCHONG-BUZIASFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
KÖZEL A GÖLYA

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványviz.

Vese- és hólyagbajoknál, vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kiváló hatásnak bizonyult. — Orvosiilag ajánlva. 5865

Főraktár:

özv. Winkler Sándorné Arad, Magyar-utca 4.

Meghalt a gólya.

5747

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.

Női felöltő

ujdonságok

és

szőrmeárak

nagy választékban
már megérkeztek

György

Menyhért

és Társa

áruházában

Arad, Andrassy-tér 8. sz.

A Minorita-templom bejáratával szemben.

Szabott árak! Telefon 855

Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSU

100,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Krudy Gy.: A vig ember bus mestje, Linnankostki J.: Dal a tűzpiros virágról, Sáló A.: A világháború, Farkas I.: Mária merről, Glyn E.: A sfinx, Mereskovszky: Leonardó da Vinci, Szász Z.: Séták a függőkerben, Lux T.: Küzdelem az élettél, Hajdu M.: Gileád, Ujvári P.: Földanyánk lovagjai, Szini Gy.: Profán szerelem, Georges H.: Haladás és szegénység, Kló-bán M.: A haldokló oroszán, Erdősi D.: Emberi irások, Keroul és Barré: Léni női, Szakra: Csak egy bokor muskátli, Watanna O.: A japán csalogány, Deledda G.: A mi urunk, Krudy Gy.: Puder, Lakatos L.: A halhatatlan hercegnő, Dell E. M.: A sas utja, Benrimó és Hazelton: A sárga kabát, Schemaházy I.: Prof. Villányi, Somlay K.: Pusztai szellő, Krudy Gy.: Palotai álmok, Barklay L. F.: Az esti dal, Barczik A.: A figyelmes férj, Zsoldos L.: Pámfónó.

Némethen: Zobeltitz H.: Die Frau ohne Alltag, Stratö R.: Das weise Lamm, Du und Ich, Skowronnek R.: Die Frau Leutnant, Ballestrem A.: Das wogende Licht, Herzog R.: Das grosse Heimweh, Garsdorf A.: Glück und Segen, Lucka E.: Tod und Leben, Lagerlöf S.: Herri Arnes Schatz, Braun Lily: Die Liebesbriefe der Marquise, Kummer F. A.: Der grüne Gürtel, Höcker P.: Die indische Tänzerin, Wasmor G.: Fatum, Höcker: Das flammende Kissen, Roszger P.: Die Forsterbuben, Oszman M.: Zum Irrgang, Winslow H.: Ein wittlicher Bürgermeister, Klinkovström: Der Doktor, Dambor D.: Misch im Kess, Rammann E.: Schwester Ingeborg, Stratz R.: Starb wie die Mark, Watanna O.: Japanische Nachtigall, Herzog: Die Welt in Gold, Skowronnek R.: Das bischen Erde, Klinkovström: Die grosse Karriere, Foster: Droschke No. 44, Hofer C.: Der Lebende hat Recht, Croker B. M.: Waldkinder, Hauptmann G.: Atlantis.

Kölcsöndíj: havonként 1 korona
40 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 10 fillér.

Vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek

Zenekölcsöntári díj havi 2 korona,

vagy fizetésenként 20 fillér.

Lapjaink: Bányai: Iszonyban, Hédberg: Csak vöröskőre! Vicsos: Ima (Dal a magyar zsebkönyvről) Zarkovitz: „Megpróbáltam nálad nélküli élni...“ Mióta piros róza eső kútja az égből, Balogh: Szőlő el őses piéti kérem, Wainor: Jaj, Istenem az az Acél Szőlő! Zarkovitz: Te azóta gyerek. Nem lehet a létezés!... Irving: Konfite-nóta.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétel; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSU,

könyv-, zenemű- és papírkereskedése Aradon.

188

Opre-féle gőz- és kádfürdő

Tökölly-tér 1. szám.

Minden kényelemmel berendezve, szakképzett masször és tyúkszemvágó, a nagyrabecsült közönség rendelkezésére áll.

Gőzfürdő

Iérfiak részére reggel 5-től 1-ig, nők részére hétfő és péntek délután 2-től 6-ig.

Gőzfürdő bérletjegy 10 darab 8 korona.

Kádfürdő

(kabinfürdő) reggel 5 órától este 10 óráig nyitva. 5337

Szőlőkaró

cca 10000 darab, kevésbé használt állapotban, kis tételekben is, jutányos árban

eladó.

Megtekinthető az aradi gőztéglagyárában, a textilgyár mellett. Pollak Sándor, Nádor-utca 14. Telefon 938. sz. 5705

Tűzifa

bükk I., II., III. és dorong, cser hasáb és dorong kapható vagyononkinti vételnél Körösvölgyi Pál-karótar Andrássy tér 5. Telefon 651.

A Karácsonyi és Újévi

ajándékok készítésére alkalmas, kiváló minőségű takarékosan készült kell.

De a nagy drágaságnak, amit nyújtanak a nagy érdeklődőknek, ezért a nagy f...-nak, még a k...-t is, feltűnő

eladó árban

...ham használható. Nagyobb vé...-t folyósít és is olcsón...-t...-t, tehát olcsón adom a legj...-t.

- Készült kelméket Vásznalet
- Férfi szöveteket Asszonyi ruhákat
- Barchetákat S. oryeg ket
- Fianomkat Anyterítőket
- Főző-közö-kendőket stb. dolgokat.

MAURER

olcsó árakban 5785 Arad, Hunyadi u. 1.

Hirdetmény.

Az 1915. január 2-án esedékes 6%-os elsőbbségi részvényeink 57. számú ideiglenes szelvénye 6 koronával, az 5%-os elsőbbségi részvényeink 9. számú ideiglenes szelvénye pedig 5 koronával fog jövő év január hó 2-től kezdve beváltatni

Aradon: A társaság tőpénztáránál és az Arad-Csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaságnál,

Bécsben: Schoeller & Comp.,

Berlinben: a Nationalbank für Deutschland, a Bank für Handel — u. Industrie és a Berliner Bankinstitut Joseph Goldschmidt & Co. bankházak,

Majnai Frankfurtban: a Dresdner Bank és

Budapesten: a Magyar Agrár- és Járadékbank r.-társaságnál.

Az alapszabályok 10. §-a értelmében folyó hó 2-án közjegyző jelenlétében a következő 6% os elsőbbségi részvények számai soroltattak ki:

13	81	82	139	349	400	456	510	596	785	927	1111	1185
1285	1392	1397	1404	1664	1879	1950	2070	2206	2215	2232		
2264	2288	2346	2464	2575	2582	2708	2849	3064	3241	3393		
3395	3419	3496	3566	3654	3703	3726	3908	3930	3945	4034		
4149	4259	4271	4305	4404	4435	4475	4495	4536	4603	4639		
4744	4841	4931	4941	5086	5186	5305	5555	5567	5690	6160		
6254	6291	6301	6406	6486	6498	6555	6574	6711	6981	7012		
7035	7061	7134	7297	7519	7528	7603	7722	7747	7769	7838		
7872	8104	8235	8383	8512	8578	8607	8708	8736	9152	9156		
9169	9248	9290	9559	9572	9624	9754	9840	10105	10167			
10507	10556	10650	10817	10856	10917	10935	11085	11092				
11337	11405	11436	11485	11498	11580	11600	11704	11822				
11850	12106	12143	12184	12265	12344	12355	12421	12444				
12494	12521	12746	12863	12894	13007	13013	13271	13366				
13441	13617	13689	13942	14229	14307	14347	14417	14449				
14554	14647	14841	14869	14910	15208	15271	15284	15294				
15300	15405	15605	15658	15822	16041	16098	16117	16235				
16481	16764	16994	17144	17246	17272	17246	17814	17890				
17913	17945	18059	18219	18276	18322	18495	18815	18997				
18999	19000	19007	19256	19260	19720	19733	19739	19773				
19779	20054	20097	20116	20134	20204	20413	20418	20505				
20517	20604	20623	20635	20766	21061	21316	21542	21730				
21743	21933	21967	22061	22073	22111	23135	22167	22287				
22658	22908	22922	23098	23167	23622	23754	23777	23840				
24008	24032	24315	24448	24053	25047	25059	25128	25365				
25659	25675	25163	26444	26548	26903	27119	27231	27588				
27769	28142	28179	28250	28321	28385	28386	28545	28733				
28909	28942	28936	28990	29058	29087	29181	29201	29258				
29246	29840	29890	30004	30190	30583	30692	30725	30789				
30799	30945	31138	31266	31315	31406	31434	31477	31618				
31650	31945	32027	32035	32040	32074	32165	32637	32735				
32913	33021	32974	33203	33290	33260	33354	33388	33433				
33465	33513	33633	33670	33724	33733	33879	33897	33931				
33995	34190	34558	34649	34793	34873	35018	35172	35340				
35520	35581	35610	35701	35786	35872	35900	35972	36037				
36860	37158	38101	38301	38432	38633	38745	38982	39139				
39241	39351	39362	39410	39491	39500	39895	40231	40566				
40877	41351	41343	41354	41393	41804	41826	41926	42677				
43145	43454	44121	44267	44470	44528	44675	45011	45185				
46054	46187	46322	46616	48065	48109	48248	48255	48599				
48709	49048	49163	49167	49468	49661	49825	50213	50362				
50441	50546	50925	51537	51649	51994	52187	52273	52362				
52663	52669	52746	53036	53379	54008	54379	54557	55152				
55819	55901	56204	56467	57310	57500	57608	57684	58575				
58615	58617	58843	58856	59036	59413	59980	60039	61059				
61151	63767	65559										

Ezen kisrészelt elsőbbségi részvények az 58. számú szelvényvel együtt jövő év január 2-től kezdve — az elévülési idő lejártáig — fenti írt helyeinken 206 korona kifizetése és az élve éti jegyek kiszolgáltatása mellett beváltatni, mely kisrészelt elsőbbségi részvények orszáokra való jogosultsága az 1914. évi osztalék, illetőleg az 58. számú szelvény kifizetésével megszűnik.

Eddigi isorszákokra be nem váltott elsőbbségi részvények:

- 1910. évről: 37.672
- 1912. évről: 4543, 5720, 8520, 10859, 39320, 39325, 60252.
- 1913. évről: 2972, 1'051, 13985, 17708, 2900, 25097, 26554, 32474, 32418, 3126, 37555, 55937.

Arad, 1914. december havában. Az igazgatóság.

Petroleum hiány esetén gyorsan sejt a villamos világítás,

mely a petróleum- és gyertyavilágításnál olcsóbb, tisztább, egészségesebb. Házi vezetékkerendezéseket igen előnyös fizetési feltételek mellett gyorsan készít és felvilágosításokat bárkinek készséggel nyújt az: 5702

Aradi Villamosági részv.-t.

Kalmár József

villanyszerelő. Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart: villanyos oszlopokat, villanyos főmédényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

Garai Károly,

vas- és rézbutor készítő ARADON, József főherceg-ut 11. sz. Karolina-utca sarok.

Ajánlok: Vas- és rézbutorokat, sodrony agyvetéseket, sodrony kocsikészítést, gyermekágy és gyermek-berendezést, sz. karnékat, mosdó-berendezést, fahámozást, önműködő gépeket és madracokat, szobor- és kávéházi, kórházi és tőrtörök berendezését. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett. Vidéki megrendeléseket pontosan szállítok. 704

Védkezés a kolera ellen!

Illóváts bacillusölő és desinfectáló szer: istállók, szomédombok és egyéb telreász helyek részére. — Ara: 1 kgm 60 fillér.

Kapható: Wajdits György „TURUL” gyógyszer-tárában Arad (Karolina-u. és Felső-tér sarok.)

Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19., I. em.
Városi és megyei telefon 933.

Elsőrangú okleveles tanerők,
gondos nevelés, modern be-
rendezés. Elemi, polgári és
közpiskolai előkészítés. Kti-
lón tárgyak: idegen nyelv-
vek, festés, zongora és mű-
vészi kézimunkák.

Igazgató tulajdonos:

STERN ILONKA,

okl. tanítónő.

Közölködők

figyelmébe!

Vilamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kezező lámpák mellett
szerel és szállít 8501

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Zongora-

javitások és
hangolások,

ugy helyben, mint vidéken
pontosan eszközöltetnek 4881

Ehrbar Henrik

zongorahangoló

Arad, Erzsébet-kört 34. sz.

Vas- és rézbutorgyár Aradon.

Ajánljuk a n. é. közönségnek saját gyártmányainkat
vas- és réz-butorokban, kert butorok, internátus,
kórház- és szálloda-berendezések szelid és erős kivi-
telben. Sodrony-ágybetétek vas- és fémekkel minden
mértben a legerősebb kivitelben kaphatók. Elvállalunk
mindennemű vas- és rézbutor javításokat és festéseket.

Gyártályoság: Aulich L.-utca 24. Üzlethelyiség: Zrínyi-utca.
Gyári telefon 422.

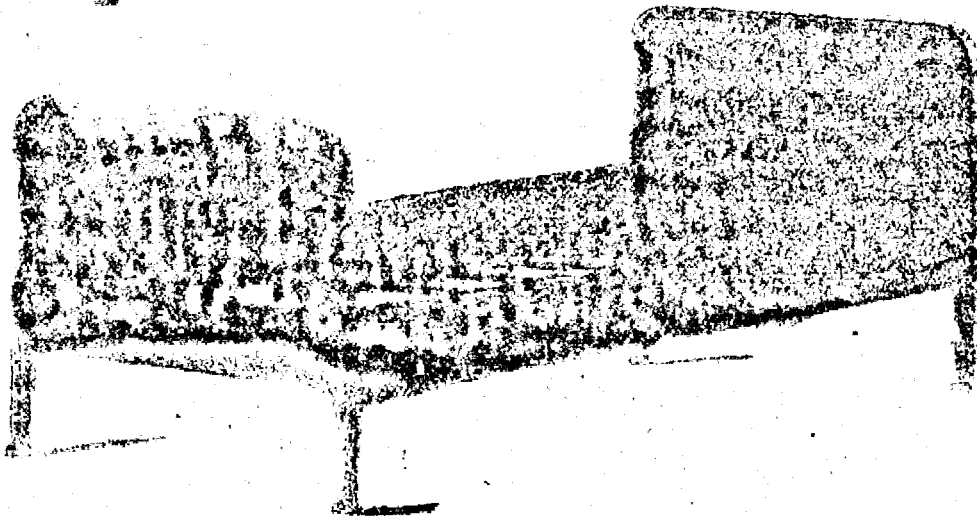
Képes árjegyzéket küldünk meg és bár-
mentve küldünk.

Szíves megrendelésüket kár, kezelettel: 5297

Fleischer Testvérek

vas- és rézbutor-gyárosok.

Alapított 1893-ik évben.

Lakatos és fémvező tanoncok felvételeink.

XXXI-ik magyar királyi
Jótekonycélú államsorsajáték.

Ezen páns-sorsajáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonycélokra fog fordíthatni. Ezen sorsajátékban összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475.000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyeremény 200.000 K készp.	20 nyar. 4 200 K	4.000 K készp.
10 " 10.000 " " "	100 " 100 " "	1.000 " " "
100 " 1.000 " " "	1000 " 50 " "	10.000 " " "
1000 " 500 " " "	12000 " 20 " "	50.000 " " "
10000 " 250 " " "	14385 nyar. összesen	475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1914. évi december hó 9-én.
Egy sorsjegy ára 4 korona.

A magy. kir. Lottó- és Jótékony Játékok Igazgatósága.

!! GYENGE FERFIK !!
!! ÖREGEK és FIATALOK !!

Magának ezen baj azonnali meg-
gyógyítását tárgyaló ismereteket, 40
fillér postabélyeg csatolásával.
Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Cím 2604

„NOVA MECHANIKA 115“
Budapest — Főposta — Flókbérlet 40.

Bérbe adatik

méltóságos báró Behus Lajos ur bérpalotájában a
színházzal szemközti, az Atzél Péter-utca nyíló egy
tágas díszes előkelő

üzlethelyiség

mellékkelhelyiségeivel együtt; továbbá bérbe adatik a
Zrínyi-utca nyíló még két szép üzlethelyiség.
A helyiségek központi fűtéssel vannak felszerelve.
Értekezhetni alólírott házigazdnokkal 5701

Bódy Bódog.

Saját termései kitűnő tisztán ke-
zelt magyarádi 6- és peosenye-

borok

ugy nagyobb mennyiségben, va-
lamint palackokban kaphatók

Winter Adolf

ügyvédnél 5790
Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz.

Dearling for Gentlemen

világhírű

Szivarok

sterilizált antitokotin vattával.
Minden dobozban 120 darab.

Ujdonság!

Kapható:

ARADON

a különlegességi dohány-
tőzsdében. 2171

Ablakredők

Valódi amerikai ünnökű
ablakredőgyár gyári rak-
ára.

Gyermeklucskik

nagy választékban.

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és já-
téktáru üzletében 1801

Arad, Szabadság-pár 21.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

HÁZASSÁG.

Házasság.

Kereskedelmileg és technikailag képzett, középkorú, hadmentes, vagyonos, nyugdíjkezes, tekintélyes állású hivatalnok, 12,000 korona évi jövedelemmel, házasság céljából ezután szeretne megismerkedni egy jó családból való vagyonos hölgygyel. Pontos adatokkal ellátott leveleket W. F. 9389. alatt Rudolf Mosse, Wien I., S. Hersette 2. továbbít. 9418

ELLÁTÁS.

Egy magános

özvegy ur nőnél lakás, estleg teljes ellátás kapható ur leány részére. Szabadság-tér 9., II. em. 5757

Intelligens család

4-5 kényesebb igényű ur embert ebéd, vacsorára abbonensnek elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 5738

Isletes

koszt és lakás, valamint házból is koszt kapható Weitzer-utca 3., II 5738

ALKALMAZÁST KERES.

Középkorú

intelligens nő, 15 éves bizonyítványokkal, magános urhoz házeretendőnek ajánkozik. Fizetésre nem reflektál, inkább jó bánásmódra. Címek a kiadóhivatalba kéretnek. 5764

Egy jobb iparos,

vas szakmából, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5768

Szerény igényű

gépírásban, könyvtárban és irodai teendőknél jártas leány megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5771

Nyugdíjasított tanítónő

magános urhoz vagy urnőhöz házeretendőnek vagy kulesármányok ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 5724

Pénztárnoknő.

ki ily minőségben már 12 évig alkalmazva volt, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5728

Massirozást,

pedikűrözést és félfürdőt ur házaknál elvállalok. Papp Jánosné, Varjassy Lajos-utca 51. 5748

ALKALMAZÁST NYER.

Ügyes

rőfős, rövidárus segédet keres Wohberg Lipót, Arad. Előnyben részesülnék, kik a német és román nyelvet bírják. 5745

Egy ügyes fiatal segéd

a rőfős szakmából, román nyelvet értő, felvétetik. Eichner Adolf cégnél, Győrök. 5763

Egy 18-19 vagy 43-44

éves feltétlen tisztességes egyén, ki a német és román nyelvet tökéletesen bírja, fix fizetéssel felvétetik. Bővebbet Beregi Kálmán, Hal-tér 6. sz. 5778

2 nagyobb gyermek mellé lehetőleg németül beszélő bonne kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 5761

Egy ügyes könyvelő, esetleg könyvelőre felvétetik, ki a kettős könyvelésben jártas. Cím a kiadóhivatalban. 5759

ÜZLETEK.

Piacstéren

átadó egy jó forgalmu régen fennálló fűszerüzlet. Cím a kiadóhivatalban. 5720

Egy szép üzlethelyiség

a buzapiacon, aronai kiadó. Bővebbet Bursa Testvéraknál, Boros Beni tér 4. 5771

Egy üzlethelyiség

azonnalra is kiadó József főherceg-ut 9. Bővebbet Kápolna-utca 10. sz. 5777

LAKÁST KERESNEK.

Kerestetik

egy 8 tagu ur család részére két butorozott utcai szobából álló lakás teljes ellátással. Csak a belváros előkelőbb utcai napos oldalán lévő lakás jöhet tekintetbe. Levelell alánlatok kéretnek „Jó ellátás” jelige alatt a kiadóhivatalhoz. 5749

KIADÓ LAKÁS.

Különbejáratu utcai butorozott szoba, gázvilágítással, azonnal kiadó, két egyének is alkalmas. Szt.-Pál-utca 3., I. em. bal. 5779

Ferenc-tér 2. szám

alatt egy butorozott utcai szoba kiadó. 5775

Diskrét bejáratu

utcai butorozott szoba, villanyvilágítással, december 15-re kiadó. Kápolna-utca 2. 5775

2 szobás garzon lakás

csinosan butorozva, villanyvilágítással, azonnal kiadó József főherceg-ut 18. szám alatt (a város-háza mellett.) 5728

Kiadó

2 utcai, egy udvari, mellékhegyiséggel, vagy 3 utcai, két udvari lakás. Megtekinthető reggel 10-től délután 4-ig. Cím a kiadóhivatalban. 5758

3-4 és 5 szobás lakások

ajjonnan festve, minden hozzátartozó kényelmes mellékhegyiséggel, terdának is alkalmas, azonnalra kiadó Hassinger-u. 5. Ugyanott több pince raktárnak kiadó. 8081

Belvárosához

közeli és illés-utcai 51a. számú magánház, kert, 3 szoba, konyha és mellékhegyiségekkel, azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 5488

INGATLAN.

Eladó magánház,

melyre emelet, az egész épület alá pince húzható. Cím a kiadóhivatalban. 5569

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Fűszerüzlet berendezés

egészben vagy darabonként is, igen olcsón eladó. — Bővebbet Walasseknél, Hal-tér 1. 5747

Dalos Karácsonyi album

60 zenemű zongorára k. b. 94. — kor. értékben 4. — koronáért kapható Aradon Minerva könyvkereskedésben Dobó utca 1. sz. 1151

Néder Gyula és Fia

késműves és villanyszerelési üzlete Weitzer János u. 11. Mindennemű javítások és felszerelések, hajnyírógépek és borotvák korszerűsége legpontosabban eszközölkötenek. 5567

500 pár

egész újonnan box és chewer fűzős és gombos magas női cipő páronként 9, 10, 11 és 12 korona. Cipő Törszede Arad, Apollo mozi mellett. 5161

Burgonya,

kiadó is, kisebb-nagyobb mennyiségben, háshoz szállítva kapható Niederhauser Gyula gazdasága Arad, postafiók 168. 5260

Veszek

uraktól levetett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazó bundát a legmagasabb árban. Mindennemű használt butort veszek. Bleier Ignác, Szent-Pál-u. 12. 4699

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezeték munkáit Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kasinczy-utca sarkán 2992

Az Aradi Kereskedők Köre Helyeszközlő Osztályának

HETI KIMUTATASA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond, ügykar. igazgató.

Szabó Lipót, irodavezető.

Hivatalos helyiség:

Tabajdy Károly-u. 1. sz. saját ház.

Telefon 868. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9-12 óráig és délután 3-4 óráig.

Keresünk:

ARADRA:

Büszernagykereskedés részére utazót.

VIDEKRE:

coznagyár részére két gyakorlott irodai tisztviselőt, fűszer nagykereskedés részére ügyes segédet, továbbá több fiatal és idősebb vegyes kereskedő segédet.

Ajánlunk:

a körünk női kereskedelmi szaktanfolyamát sikeresen végzett hallgatóit irodista-nőknek ill. pénztárosnőknek.

Az elhelyezés teljesen díjtalan. Körtagjaink előnyben részesülnek. Vidéki megkeresésekre, csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk. 301

Ha az egészségére

súlyt helyez, akkor ossa a

„Hamumentes“

egészségi szívarkahüvelyt használja.

Kapható:

Jámbor Antal

papir- és írószerüzletében Arad, Andrásy-tér 3. (Tabajdy-utcai oldal)

Telefon szám 1022. 1231

Ajánlok

koszt, tábori, deák, sodrony és kárpított vaságyakat, vasmosdókat, éjjeli szekrényeket, gyémekágyat, és kocsikat, sodrony-ágybontókat, és nyugdíjkezes, ganyos és kárpított matraccokat, dívánokat, afrik és lőszőr masinocokat, réz és félréz ágyakat, mosdók és réz éjjeli szekrényeket. Egész háló szoba, szőnyeg, kárpított ház, kórház és intézetek berendezését, ruha állványokat, fa-széntárakat, lámpákat, kárpított szalmazsákok, kocsik, kocsik, karnisok, szoba klozet és kárpított vasústűz, egy berakott szoba, homok bordó masinoc és kárpított kis stráfkocsi, és kézi kocsik.

Gara Károlynál

József főherceg-ut 11. szám, Kasinczy-utca sarkán lévő butorüzletben. 5287

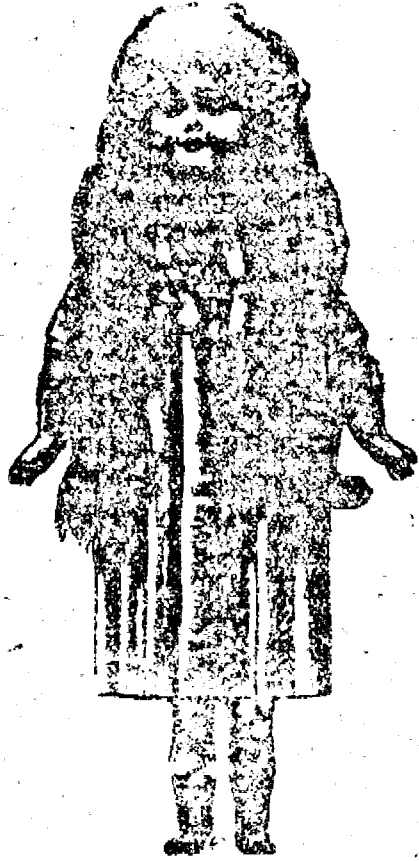
EISCHER NAGYÁRUHÁZA

STABADSÁG - TÉR 12. SZÁM ALATT.

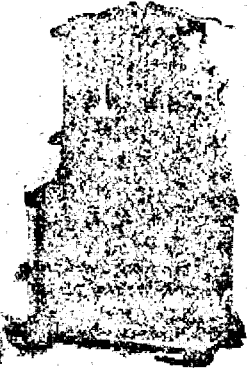
Egy része a szentárnyékos árjegyzéknek!

Baba kocsis 3 kerekű
K 2.50 3.- 4.-

Baba kocsis K 3.- 4.-
5.- 7.-

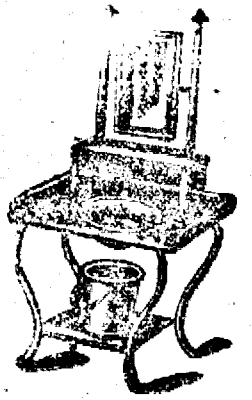
Krodonó fából K 1.-
1.50

Francia babák K 1.-
1.50 és 2.-

Francia baba valódai hajjal K 1.00,
2.-, 3.-, 20.- K-ig.

Nagy francia babák K 2.50, 3.-,
7.-, 8.-, 20.- K-ig.

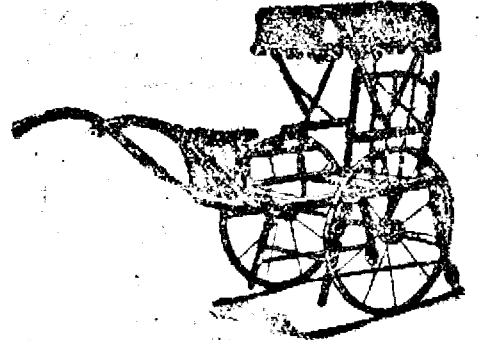
Mosdó K 1.50, 1.90, 3.-

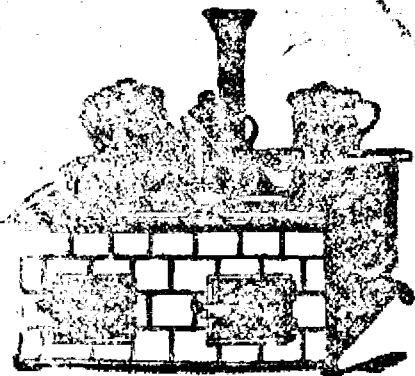
Berendezett babakoffer K 1.-, 1.50,
2.50, 3.50, 5.-, 7.-

Finom Pfalter-féle öltözött francia babák nagy választékban
K 1.-, 1.50, 1.50, 1.90

Baba sportkocsis fehér, kék, rózsaszín
lagirozva K 7.-, 7.90, 9.-

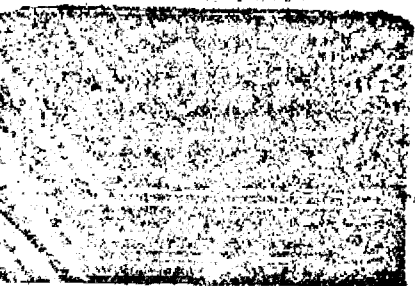
Kátska bádorból
K 1.-, 1.50, 1.90, 2.50

Utinosan öltözött francia babák K 1.-, 1.50, 1.50, 1.90

Elszakíthatatlan képekönyv
K 75,-, 90, 1.20, 1.50

Berendezett konyha bádorból K 1.-,
1.50, 1.90, 2.80

Képek 60, 1.- 1.80

Berendezett baba székely
K 2.-, 3.-, 7.-